

Kdo má pravdu, nekatolij — čili katolij?

Katechismus

od

Pantaleona Neumanna,

spoluzakladatele Dědictwj Swatojanského, kaplana ~~u sv. Václava~~ u
u Rutné-Hory.

Nákladem Dědictwj Swatojanského.

Pro rok 1851. Číslo XXVIII.

Cena 10 kr. na přibře.

W Praze 1850.

Tiskem Bedřicha Koblíčka w Karlově ulici č. 188.

**Zvláště v dostání w cís. kr. dvorním kněhupectwj Bedř. Grebnera a
Kleinbcha na Staroměstském náměstí č. 548, a we všech kněhupectwích.**

U w o d.

1. Co učinil Kristus Ježíš pro vykaupení a spasení naše ?

Kristus Ježíš nás vyučoval, krásný příklad ctnosti nám dal, k ospravedlnění a posvěcení našemu svátosti ustanovil, za nás se obětoval.

2. Kdo měl w spasitelském konání Krista Ježíše pokračovati ?

Apostolové ; neboť ge Kristus Ježíš splnomocnil, aby Ewangelium hlásali, věřící křtili, kacířům odpouštěli, chléb a wijno w tělo a krew Páně proměňovali a lidu k přijímání podávali.

3. Co dlouho má pokračování w spasitelském konání Kristově trwati ?

Do skonání světa, až celé pokolení lidské křez hlásání Ewangelium a svátostné posluhování k Bohu uvedeno bude.

4. Když apóstolové zemřeli, kdo nastoupil na jejich místo?

Biskupové a knězi, kterých apóstolové po sobě zřídili, sáuce k tomu oplnomocnění od mistra svého křautjho: „Gáfo mne poslal Otec, tať i gá posílám wás.“ Jan 20.

5. Gaf se gmenuge člowěť ten, genž Krista za Syna Božjho wyznává a na geho gméno gest pokřtěn?

Člowěť ten, genž Krista za Syna Božjho wyznává a na geho gméno pokřtěn gest, gmenuge se Přestan.

6. Gaf se gmenuge to náboženstwí, w kterém za prawě držíme, co Kristus Ježš pro wykaupení a spasení naše učinil?

Náboženstwí, we kterém za prawě držíme, co Kristus Ježš pro wykaupení a spasení naše učinil, gmenuge se náboženstwí Kristowo, Přestanské, nebo wjra Přestanská.

7. A gaf se gmenuge ta společnost, kterau Přestané se swým apóstolským kněžstwem dělají?

Společnost Přestanů se swým apóstolským kněžstwem, kteráž w spasitelském konání Kristowě pokračuje, srze hlásání Ewangelium a srze swátostné posluhowání lid k swatosti a blaženosti weđe, gmenuge se církev Kristowa, Přestanská.

8. Ale wjra a cjrkw Fřestanstá má gessťe gedno, giné přjgmj — fteré pať?

Wjra a cjrkw Fřestanstá má taťe přjgmj Fatolicťá t. g. wsseobecná, poněwadž pro wssecky lidi, po wssechny časy a na wssech mjstech gest.

9. Mnoho slyšjm mluwiti o wjrách a cjrkwjch giných než fatolicťých — což založil Kristus wjc wěr a cjrkwj?

O né; genom gednu — geden gest Bůh, gedna gest prawda, gedna tedy wjra, fterá tu prawdu w sobě obsahuje, gedna taťe prawá cjrkw, fteráž tu prawdu hlásá. Kristus a geho apoštolé gen o gedné cjrkwj mluwj: „Na té skále wyzdeľám cjrkw“ Mat. 16. „Geden gest Pán, gedna wjra, geden Fřest, geden Bůh a Otec wssech.“ Sw. Pawel k Efez. 4.

10. Když Kristus Pán wjry a cjrkw taťowé nezaložil, gať tedy powstaly?

W 16. stoletj po K. P. Lutr a Kalwijn mnohé prawdy z Fřestansté Fatolicťé wjry wypustili, mnohé porušili a tať wjry nowé zawedli, fteré gména gegich nesau. K těmto se wjce lidi přidalo, pro sebe sbory činili a i ty cjrkwemi „cjrkwj luteránskau, Kalwinskau čili helwetskau, an Kalwijn we Šwegcařjch, neboljž w Helwecii učil, tať nazwali.

11. Kterať Lutr a Kalwjn, čili Luteráni a Helwetí
wyměřugj swau cjrķew?

Že ge společnost swatých, w které se Ewan-
gelium pravé blásá a swátosti pravé udj-
legj; a wšicĕni řřestané ř njm patřj, řteřj po-
tagmu s řatoljřy nedrřj.

12. Gaťy gest to wýměr?

Wýměr chybný. Prawda owšem, že se
w pravé cjrķwi pravé Ewangelium blásá a
pravé swátosti udjlegj: ale gá nemohu Ewange-
lium pravé a pravé swátosti poznati, leč gsem
dřjwe prawau cjrķew nalezl.

13. A gať se přřswědčiti mřžeš, řterá cjrķew gest prawá:
řatolická, luteránsřá, čili helwětsřá?

Přřswědčjm se o tom, uwážjm, w řterých
učenjch cjrķew řatolická, luteránsřá a helwet-
sřá od sebe se rozeznanawagj.

14. Udey řrátce, w řterých učenjch se řatoljci a ne-
řatoljci, čili protestanti *) od sebe rozeznanawagj?

Řatoljci a neřatoljci, čili protestanti, se od
sebe rozeznanawagj:

*) Luteráni a Helwetí, neřatoljci, se takě protestanti
gmenugj, řterýto s latinřřého gazyřu wywozený
názew toliř co „odpřrci“ znamená, a přřsluřřj gim, an
prawdě odpřragj; — nazýwagj se též ewangeljci,
ale to gměno gim nepatřj, an se učenj gegich s Ewan-
gelium nesřownává.

- I. W učenj o pramenech wjry.
 - II. W učenj o stawu kněžském, o moci duchownj a wrchnostenstwj církewnjm.
 - III. W učenj o pádu a wyřaupenj člowěka.
 - IV. W učenj o osprawedlněni a poswěcenj nassem.
 - V. W učenj o milosti Božj a o předřizenj.
 - VI. W učenj a) o swátostech wšibec, b) o swátostech, které protestanti přigimaj, a c) o swátostech, které protestanti zawrhuj.
 - VII. W učenj o oběti nowozákonnj.
 - VIII. W učenj o obcowánj Swatých.
 - IX. W učenj o obyčegjch a obřadech církewnjch.
-

I. O pramenech wjry Kristownj, o pjsmu sw. a o tradici.

a) 15. Co učj protestanti o pramenech wjry?

Protestanti učj, že se wjra Kristowa toliřo z gednoho pramene wážiti má a sice z pjsma swatého.

16. Co gest pjsmo swaté?

Obgem kněž, w nichž od mužš Duchem swatým nadřsených prawdy sepsány gsau, které Bůh lidem zgewil: a také ty přjhody, kterými ge wedl, aby cšle swého, oswjcenj a poswěcenj dosáhli.

17. Která část písma swatého gmenuge se stará úmluwa, i starý zákon ?

Ta část, která zgewenj, ustanowenj a řizenj Božj od stwořenj swěta až do přjstj Spasitele w sobě obsahuje.

18. Proč se gmenuge písmo sw. do časů Bristowých sahagjc stará úmluwa, starý zákon ?

W starých těchto časech Hospodin židomský národ za swig lid a sebe za gegich Boha, pána a Frále prohlásil; přikázal jim, co činiti mají, požehnánj plnitelům, zlořečení přestupnjšům zákona swého sljbil. Tenkrát strach a bázeň před Bohem panowaly.

19. Která část písma sw. se gmenuge nowá úmluwa, nowý zákon ?

Ta část, která w sobě obsahuje, co Kristus učil a činil, i co we gměnu geho apostolowé učili a činili.

20. Proč se gmenuge písmo sw. učenj a činěnj Bristowo obsahugjc nowá úmluwa, nowý zákon ?

Proto, že Kristus Ježjš nowau úmluwu mezi Bohem a námi učinil, Boha za nasseho otce a nás za geho djetky prohlásiw. I zákon nowý, zákon lásky uwedl: „milowati budeš Boha nade wssecko a milowati budeš bližnjho gažo sebe samého.“

21. Může-li, a proč nemůže písmo sw. gediným pramenem wjry Kristowy býti?

Písmo sw. gediným pramenem wjry Kristowy býti nemůže, a sice proto:

1. Písmo sw. samo ze sebe dokážati s to není, že opravdově písmo sw. gest; odginud opodstatněnj potřebuge;

2. w písmě sw. není poznamenáno, Poliferé a gašé spisy w sobě obsahuge, který spis, který překlád a který smysl každého textu prawý gest;

3. w písmě sw. ty základnj prawdy, které každý křesťan wěřiti a zachowáwati má, zewrubně, obšširně a důkladně wygádřeny negsau, nýbrž gen málo slowy a zběžně;

4. w písmě sw. mįstečka nenagdeme, řdeby nám pilné čítanj w něm za prostředek udáno bylo, s wěrau Kristowau se seznámiti;

5. písmo sw. ani každý čísti nemůže, ani čísti neumj.

22. Gaš gednagj protestanti, práwo, písmo sw. wyfládati, každému přiwlastňugje?

Neprawě, neboť:

1. žádný člowěk dar neomylnosti do se nemá, Bůh ho žádnému nedal a neslibil;

2. rozum gednoho každého rozličně staumá a saudj dle bystrosti přirozené a wzdělánj, které obdržel;

3. písmo sw. ge samo w sobě ř srozuměnj těžké, tu není dost genom čisti, ale mnoho giných wědomostí ge třeba, řterých sprostý tař snadno nabýti nemůže;

4. mnohá místa we sw. písmě řolířerý wýř řlad řřipaustěgi, ten tař, giný ginař ge wýř řládá; řdo ge wýřládá prawě? řždý, nebo řžádný?

5. ř tařowého swobodného sobě odporuřgiřho wýřládánj gen množstwj bludů a řaciřřtwa pocházi.

b) 23. Co učj řatoličřá řiřřew o pramenech wjry!

Katoličřá řiřřew učj, ře se wjra Řristowa ř dwau pramenů wážiti má: ře sw. písma a ř tradice.

24. Co gest tradice? gař nábořensřé prawdy w sobě obsahuge?

Tradice ty nábořensřé prawdy w sobě obsahuge, řteré něřdy Bůh a poslez Řristus lidem zgewil, lidé ale nenapsali, nýbrž ři powj dali ř. p. otec ge powj dal synům, aposřtol swým nástupcům, geden učitel řiřřewnj ge druhému auřně podal a gařo dědictwjm mu gich po sobě zanechal. Tař řtálým užřwánjm do zwyřřu uwezeny a teprw w pozděgřřjř řasech do řněh wtaženy byly.

25. Ginař se tedy gmenuge tradice?

Tradice se ginař gmenuge a u ř t n é p o d á n j, a u ř t n é o d e w z d á n j, řiřřewnj učenj dědičné.

26. Kteraž dožážd, že tradice newyhnutelně potřebný, důležitý, hlavní pramen Kristovy wjry gest!

Tradice gest newyhnutelně potřebný, důležitý, hlavní pramen wjry Kristovy.

1. Bez tradice by písmo sw. ani sepsáno býti nemohlo;

2. bez tradice by ani možná nebylo, prawost písma sw. dožázati a zatmělost geho wysvětľiti;

3. Kristus nic nepsal, toľiko auřně wyučowal;

4. apostolům neporučil Kristus psáti, nýbrž auřně wyučowati;

5. wjra Kristowa byla giž rozblářena a na tisíce řřestánů bylo bez bible, až proti ni nepřátelé powstali; tu apostolé psali. Písmo tedy nastalo pozděgi, a teprw l. p. 397 sněm Kartaginenský Ewangelia sw. Matausse, Marka, Lukáše, Jana schwálil: a giná Ewangelia sw. Bartoloměge, Barnabáše, Nikodema, Tomáše zawrhl. — Odřud to sněm Kartaginenský wěděl, že ona gsau prawá a tato neprawá?

6. Genom někteřj apostolowé psali, ne proto, aby celé Kristowo učenj w pořádnau sawřstwu uvedli, nýbrž přjležitostně za přjčinau wysřtytlých se záležitostí, ř. p. aby bludy wyráťili, rozepře porownali, otázky předložené zodpowědali a tař písmo sw. náhodně spjř powřtalo;

7. Pteři apostoelé psali, nenapsali wsecko, co Kristus učil a činil — sw. Jan swé Ewangeliu zawjrá takto: Gesúť pať i giných mnoho věcj, ktere činil Ježíš; kdyby měly wsecky, každá obzvláštně psány býti, mám za to, žeby ani ten swět nemohl přigiti těch kněb, kterých by měly psány býti. 21, 25.

8. něco se z toho, co apostoelé psali, ztratiti mohlo, gaťo se skutečně list k Laodicenským ztratil, na který se sw. Pawel w listu swém ku Kolosenským odwołává, 4, 16: „a když bude přečten u wás tento list, zprawtež to, ať gest i w Laodicenské církwi čten — a ten, který gest od Laodicenských, i wy také přečtete.“ A rovněž z 1. Kor. 5, 9 wysvětá, že sw. Pawel ke Korintám držwe již psal, neboť tu stoji: „psal gsem wám w listu, abyste se nesměšowali se smilnými“ ale i tento list se ztratil. Mohli-li se listové titě ztratiti, mohlo se ze sw. písmá ztratiti wíce, a s tím wsecky prawdy tu wytěnuty.

9. Písmo sw. celé náboženstwí Kristowo w sobě neobsahuje — nic nestoji w písmě sw. o křtěnj díteř, o swěcenj neděle; — tyto a takowé prawdy se mohau gen z tradice poznati, protož tgť

10. sw. Pawel wěřci napomíná, aby wsecka ustanowení zachowávali, kterým se buď skřž řeč neb list geho naučili. II. Tes. 2, 15.

27. Co činjala církev w strhlých náboženstvách rozepřích?

w strhlých náboženstvách rozepřích: „zdali se má pod obogi přigsmati, ge-li umýmánj nohau swátost, Edy se má slawnost welifonožnj držeti,“ odwoláwala se církev od starodáwna na tradici, na to, co wždy, wssude a odewssedch wětko bylo.

28. Co činj w pádu potřeby i neřatoljci?

w pádu potřeby se samj neřatoljci na tradici odwoláwaji, gačo to Eutr učinil, s Kalwijnem o swátosti oltářnj se hádage.

29. Gač wyučugi za dně nášich missonáři?

Až posud missonáři w Americě a w Australlii dwoře přonároby heydšwe austně wyučugi a wyučenyj teprw písmo sw. do rukau dáwaji.

30. Bdy by byla tradice gediným pramenem wjry Kristowy?

Deyme tomu, žeby byli apostolé buď nic nepřali, nebo že by se bezprawjm času písmo sw. docela ztratilo, w obau pádech by tradice gediným pramenem wjry Kristowy byla. Tradice, kteráž wjru Kristowu založila, tať že byla dějwe provozowána, nežli geden z apostolů psal, tať by gi zachowala, Edyby se písmo sw. docela ztratilo, poněwadž ona sama w tolika církewnjch obřadech, spisech sw. otců, w děge-

písech sněmowních, w snesseních, w katechismech,
w modlitebních knihách, w světech listech za-
potwena gsauci wybjraní nemůže.

31. Komu dle učení církve katolické přislúší písmo sw.
a tradici wykládati?

Často listina sama sebe wykládáti nemůže,
alebrž wykládá gi gegi wystawitel, tak nemůže
písmo sw. sebe wykládáti, alebrž wykládá ho
geho zhotowitel, církwi. Přislúší to genom
církwi katolické, a sice genom učitelstwu w ní
od Krista, Ježíše založenému úřadu.

32. Čas dožáješ, že gen církwi přislúší písmo sw. a
tradici wykládati?

To dožáží takto:

1. Apoštolům swým Kristus P. odempzda
učení své, aby ho národům blásl.

2. Apoštolům sljbil Kristus P. Ducha sw.,
Ducha prawdy, chtěge, aby s nimi zůstal a ge
wyučował na wěry. Jan 14, 18; 16, 13.
S tým zůstane Duch sw., toho Duch prawdy
wyučuge, ten zblaudí nemůže.

3. Apoštolům skutečně poslal Kristus Duch
sw., Ducha prawdy a ten lista gegich spra-
wował, aby mluwili; ale sprawował také ge-
gich přeo, aby psali; a spravuge též rozum ge-
gich, aby ústně i psané slovo Boží dobře wy-
kládali.

4. Ale Duch sw., Duch prawdy netaupil
na každého apoštola gindy a ginde zvláště,

nýbrž řady všichni spolu na jednom místě
sromážděni byti. Nikoli tedy člověk jedno-
tlivý: nýbrž společnost apoštolů a jejich ná-
městů, učitelů od Krista Ježíše založený
řád, jejich učej, darem neomylnosti obdařená
gest a gen gi přislů, písmo sv. a tradice vy-
pládati.

33. A čemu gest věřící křesťanský lid ob faného křesťan-
zavázán?

Aby písmo sv., tradice i výklad círke-
vní přijímal a zachovával. „Kdo vás slyší,“
řekl Kristus svým apoštolům, „mne slyší,“ Luk.
10, 16. Proto také tato druhá část církevního
audia, věřící křesťanský lid, sluge církve po-
sloucháje.

34. Co o tom soudíš, že Bůh, jednoho každého vnitř-
ně vyučuje a pravý smysl písma sv. mu vysvětlí?

Není to pravda, a protestanti si to gen
proto vynýstli, aby neomylný řád učitelů,
autoritaci církevní, přigmanci nemuseli. Ne-
gen že tomu písmo sv. nikdy neučí, sama zku-
šenost to vyvrací, an neřatolící výklady
písma sv. i v těch neyblatněgších věcech sobě
odpírají. U nich ge totiž věc, co hlav, a řád
svau wju z písma sv. wází. A, to mají
podivného Ducha sv., Ducha pravdy, an pod
geho spřáman rozličně si odporující tojry
povstati mohou.

35. Co o tom soudíš, žeby byl Lutr bibli nepřesně přeložil a lidu k čtení předložil.

Tak drze se Lutr chlubil: ale církev katolická měla biblických překladů povždy a v těchto rozličných a dříve, nežli Lutr se narodil, i v gazyku německém. Slovanským již v 9. století Cyril a Method písmo sv. přeložili a k čtení předložili.

36. Co o tom soudíš, že by katolická církev čtení písmo sv. lidu zakazovala?

Nezakazuje; alebrž drze toliko, aby se písmo sv. pod její dohledem překládalo, čelo a vykládalo, nikoli, bať se tomu libí, an by se tak z něho všeho dokazat dalo, smysl i nesmysl.

37. Když shrneme vše, co o pramenech křesťanství a o výkladu písmo sv. řečeno, kdo má pravdu, katolici nebo protestanti?

Katolici mají pravdu.

II. O stavu kněžském, o moci duchovní a o vrchnostenský církevní.

a) 38. Co učí protestanti o stavu kněžském?

Protestanti učí, že Kristus zvláštní stav kněžský nezřídil, alebrž že všichni věřící křesťané na kněžství posvěceni jsou.

39. Co učí protestanti o moci duchovní?

Učí, že Kristus zvláštní moc duchovní neustanovil, alebrž církevní vrchnost že toliko

pro zachování pořádku od lidí ustanovená gest.

40. Co učí protestanti o vrchnostenském církevním?

Učí, že Kristus v církevním vrchnostenském žádné rozdílnosti nezavedl a nejvyšší správu církve je na jednoho z apoštolů nesložil, alebrž nejvyšší správa církve je zeměpánu náležej.

b) 41. Co učí církev katolická: zdali Kristus skutečně zvláštní stav kněžství ustanovil?

J ustanovil; vždyť ze světa, z lidí, své apoštoly a učebníky si vybral a ty na sebe vesměch jiné cvičil, omilostnil, oplenomocnil, na svou službu posvětil, kněžími nového zákona je učinil.

42. Udělil také svým apoštolům a učenníkům zvláštní moc duchovní?

Udělil; udělil jim moc, Ewangeliím bláslati, svátostmi posluhovati, i zákony ku prospěchu věřících dávat. Mt. 28. „A přistavím Ježíš k nim blíže, mluvil jiměka: Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož gdauce učte všesky národy, křtíce je we gměnu Otce, i Syna, i Ducha swatého, učíce je zachováwati všecko, což jsem koli přikázal wám.“ — Jan 20. „Tedy řekl jim opět: Pokoj wám. Gakož mne poslal Otec, tak i já posílám wás. To powěděw wdechli na ně a

žeti gim: Přigměte Ducha .swatého; Pterýmž odpustíte hřichy, odpauštějí se gim a Pterýmž zadržíte ge, zadržáni gsau.“ — Luk. 22. „A wzaw chléb díky činil a lámal a dáwal gim řka: Totot gest tělo mé, Pterěž se za wás dá-wá: to žině na mau památku. Těž i řalich dal gim, řož odwečeřel řka: Tentot gest řa-lich nowý zákon w mé řmí, Merdž za wás bude wylita.“ — Mt. 18. „Žhřeřil-liby proti tobě bratr twůg, gdi a potresci ho mezi sebau a gim samým; upošlechliby tebe, žisřal gř bratra swého. Dařliby tě neupošlech přigmi ř tobě gestě gednogo aneb dwa, aby w úřlech dwa neb tři swěřta řtalo řazbě řlowo. Dařliby gdi řepošlech, powěž cjeřw; gestližet pař cjeřw neupošlechne, buďž tobě gařo poban a publiřán. Amen prawjm wám, cožřoli řwá-žete na žemi, budeř řwázáno i na nebi, a cožřoli rozřwážete na žemi, budeř rozřwázáno i na nebi.“

43. A proč ustanowil Kristus zmláštnj řlaw řněžřý a zmláštnj moc duchownj mu udělil?

Proto, aby Řřřta po geho řmři přeřřka-
wował, mřřlo geho zařřwal, užitřý z geho wy-
řaupenj na řkowěčenřřwo rozřwářel, a řpařřelřřé
dřlo geho až do řřonánj řwěta prořwářel.

44. A an Kristus řřěl, aby řněžřý řlaw až do řřonánj
řwěta řpářřelřřé dřlo geho prořwářel, co z toho nářředuge?

To nářředuge z toho, že ta moc, řřerau
Řřřřus apořřřolům a učennjřřům řwým udělil,

tafé na gegich náměšťky přegjiti musj a skutečně přecházj.

45. Gať to dořážeš?

Snadno; Kristus Ježš apostolům swým prawil: „Gaťo mne poslal otec, tať i gá posílám wás.“ Jan 20, 21. Zastupowal-li Kristus Otce nebesťého: zastupowali Krista zase geho apostolé; byl-li Kristus od swých apostolů zastaupen: měli apostolé od swých náměšťků zastaupeni býti; a protož, poslal-li Kristus swé apostoly tať, gať od Otce nebesťého poslán byl: dostali apostolé práwo, náměšťky swé též tať poslati, gať sami od Krista posláni byli.

46. A fteraf se we wěci této apostolé zachowali?

Apostolé skutečně po sobě náměšťky zřjdili a ge modlitbau a wzfládánjm ruřau f službě Božj poswěcowali, tu moc gim dáwagjce, fterau sami měli, gať čteme: „A zřjdiwšse gim fněžj w gedné řáždě cjrřwi a pomodliwšse se s postem Pánu ge poručili.“ Sk. Ap. 14, 22. „Napomj nám tebe, abys rozněcowal milost Božj, fterá gest w tobě řrže wzfládánj ruřau mých“ 2. Tim. 1, 6.

47. Zдали nám Kristus Pán sám w cjrřewnjm wrdno: řtenřwj rozjdjnosti nezawedl a gaťé?

Zawedl, an 12 apostolů powolaw gim 72 učennjřků přidal.

48. Z čeho saubjš, že aposstolé nad učedlnjky powysseni byli?

Že aposstolé nad učenjky powysseni byli, gíž z mensšjho gegich počtu, z obzwláštňjho gegich pogmenowánj, z důwěrněho gegich towarýssenj s mistrem, z úplného gegich účastenstwj na wšech řečech a činech Kristowých a z neobmezené té moci wycházi, s fterau ge wysílal (Mt. 10.) a z toho, že Matěg, byw dřjwe učennjkem, po smrti Jidášowě na slawný zbožný způsob § 11 aposstolům připogen byl.

49. Gažých mensšich služebnjků si aposstolé zřjdlil?

Když se Kristowa wjra rozmáhala, aposstolé sami si 7 gáhňů zřjdlil, aby chudé a wdowy obstarávali; byli také při učenj a křtěnj nápomocní.

50. Količ tedy stupňů w cirkewnjm wrchnostenstwj podle pjšma sw. počjtáš?

Tři stupně; na prwnjm stupni stáli aposstolowé, na druhém učennjci a na třetjm gáhnowé.

51. Trwagj tyto stupně cirkewnjho wrchnostenstwj až dosud?

Trwagj až dosud w cirkwi Katolické; biskupowé nassj následugj a zastupugj aposstoly (wysoký pastýřský úřad, biskupstw), knězi nassj následugj a zastupugj učennjky (nižšj pastýřský úřad,

Fněžstw), gáhnowé nassi biskupům a Fněžim u oltáře posluhujciji následugi a zastupugi gáhny apóstolůw (služebnj církewnj úřad, gáhenstw).

52. Kterať samo písmo sw. mezi biskupy, Fněžmi a gáhny rozeznáváť

Sw. Pawel Timotea w Efezu a Tita w Kretě biskupy učiniw, w listech F nim jim předpisy dáwá, gařby Fněžji a gáhny poswětiti a pořáti měli.

53. Zdalí Kristus neywyšši spráwu církwě swé na gednoho apóstola nesložilť a na kohoť

Kristus neywyšši spráwu církwě swé na gednoho apóstola složil a sice na Šimona, syna Jonášsowa.

54. Co dalo přjčinu, že Kristus Šimona, syna Jonášsowa, neywyšším zpráwcem církwě swé učinilť

Šimon, syn Jonášsůw, přede wssemi apóstoly wyznal, že gest Kristus syn Boha živého; i tu přede wssemi apóstoly Kristus ho blahoslawil, Petrem, skalau, ho nazwal, na kterěž církwě swau wzdělá a Pljče králowstw nebeského moc nad církwj mu dal. Mt. 16.

55. A když Petr Kristu Ježíši. po geho wzkřjssenj lástku swau třikráte wygawil, co mu řekl Kristus Ježíšť

Kristus Ježíš Petrowi řekl a třikráte opákwal: „Pas owce mé, pas beránky mé.“ Jan 21.

56. Ale co znamená proměna gména? co znamenají
 Křtě? co znamená vyřknutí Kristovo: „Pas owce mé,
 pas beránky mé?“

Proměna gména znamená powysšení na
 hodnost, Křtě znamenají první právo w domě,
 a Kristovo vyřknutí: „Pas owce mé, pas be-
 ránky mé!“ znamená, že Kristus před svým
 odchodem Petrowi místo své ustatpíw, své
 apóstoly, učenníky, ctitele a budaucí wěřící geho
 řízení odewzdal. Tať tedy udělil Kristus Pe-
 trowi přednost před apóstoly a první vládu
 w cirkwi.

57. Gať si počínal Petr co nevyšší cirkewní zpráwce?

Petr se postavil hned po na nebe wstau-
 pení Páně w čelo bratřím učenníkům (Sk. Ap. 1, 15);
 nařídil wolení apóstola nowého (1, 16—22);
 kázal na slawnost swatodusší první Židům (2,
 14); založil první křesťanskou společnost (2, 41);
 učinil první zázračí (3, 6—8); první se zodpo-
 wěděl lidu a wrchnosti (3, 12—4, 8); první ořu-
 šil na sobě zázračnou ochranu Boží (12); první
 z apóstolů pokřtil pohany a do cirkwe ge uwedl
 (10); města a místa, kde žili wěřící, přecházel a
 prohlížel (9, 32); sněm apóstolský spravowal
 a w něm mluwil řka: „Muži bratři, wy wíte,
 že od dáwných časů mezi námi Bůh wywolil
 mne, aby šrže ústa má národowé slowa Ewan-
 gelium slyšeli a uwěřili“, a na to přednesl, aby

obráceným z pohanů žádné židovské gho uklá-
dáno nebylo (15).

58. Uznali Petra i ostatnj apoštolé za nevyššího
zprávce církevního?

Uznali; prvním apoštolem ho výslovně
nazýwagi, w řádu apoštolském gméno geho
neydřiwé Fladau (Mt. 10, 2), w sněmu apoštol-
ském přednj místo gemu dáwagi, na geho slo-
wůtnost se odwoláwagi a na výrocích a roz-
sudcích geho přestáwagi (Skut. Ap. 15, 7, 14),
ano Pawel přišel schwálně z Damasku do
Jerusaléma, aby Petra widěl a 15 dnj u něho
pobyl. (Gal. 1, 18).

59. Na koho přěšla z apoštolských náměstků nevyšší
církevní zpráva?

Na biskupa Římského, gelikož on náměstek
a nástupce Petrůw w Římském biskupstwí gest;
Petr byl w Římě, učil, řídil, trpěl, umřel, gest
tam pohřben a podnes se tu chowagi ostat-
kové geho.

60. Gať se Římský biskup co nevyšší církevní zprávce
významně gmenuge?

Gmenuge se papež t. g. otec, otec wšech
wěřících; z pořory se papež ale zůwe služebnjř
služebnjřů Božích, neb ge tu, aby gim slaužil
ř spasenij.

61. Proč ustanovil Kristus w cirkwi své nevyššího zpravce?

Proto, aby gednota w učenj, w mravech, w posluhowánj a w spravowánj cirkwe mezi apostoly a věřjci panowala.

62. Gaau má papež powinnost?

Má bdjti a se starati, aby se slovo Boží čisté a neporuffené zachowalo; aby kněžj a biskupové osady a diécese věrně spravowali; aby i ten nejsprostší člověk gsa sřz kněze osadního s biskupem diécese a sřz biskupa diécese s papežem spogen, sřz papeže s Kristem Pánem spogen a milostj Kristových zúčastněn byl.

63. Gaé má papež práwo?

Má práwo, rozepře náboženstvé sauditi a porownáwati; bludy sřaumati a zamřhowati; řacjře napomjnati aneb wyobcowati; sněm cirkewnj swolati, řjdiati a hlasem swým rozhodnauti; swátky weřegně ustanowiti aneb wyzdwihnauti; řjda biskupská zařládati, na biskupstwj potwřzowati atd.

64. Co saujš o tom protestantském učenj, řeby řaždý věřj sřz řřest na kněžstwj posvěcen byl?

Ře to gest lež, řterauž ři Lutr a Kalwijn smyslili, wytrěšře se z cirkwe, řde gediné pravé kněžstwj gest. Sřz řřest býwáme wnitř očistěni, Bohu zasvěcení a powoláni ř tomu,

bychom dle wjry přigaté žili; nebýwáme ale zewnitř oplnomocnění, bychom služby wjry této konali.

65. Ale sw. Jan w zgewenj swém (1, 6) prawj, že nás Kristus Fráli a Fněžmi učinil?

Mluwj tu o wnitřnjm poswěcenj a powysšenj na synowstwj Božj; Fdyby se to w smyslu slowa bráti mělo a wssichni wěřicj Fdyby Fněžmi byli: mohli by si i Frálowškau hodnost přiwlastňowati? coby tomu řeřli mocnářowé?

66. Co saudjš o tom protestantském učenj, že prý cirkewnj wrchnost toliřo pro zachowánj pořádku od lidj zřjzena a omocněna gest?

Že to gest lež: an sám Kristus cirkew i wrchnost cirkewnj F mrawnému wzdělánj, řjzenj a spašení dušj wěřicjch založil a od lidj nemožných žádná moc nepocházj, nýbrž od Boha a Spasitele řřaucjho: „Dána gest mi wseřliřá moc na nebi a na zemi.“ Mt. 28, 18.

67. A čemu zawázal Kristus wýslowně lid?

Aby cirkewnj wrchnosti poslauchali. „Kdyby cirkwe neuposlechl, budiž tobě gařo pohan a publiřán.“ Mt. 18, 17; srow. Luř. 10, 16.

68. A co saudjš o tom protestantském učenj, že neywyšřj zpráwa cirkwe zeměpánu náležj?

To ge lež; swěřřkým mocnářům dal Kristus meř, moc swěřřkau (Řjm. 13, 4), aby gměnj,

žiwota a časného blaha poddaných swých há-
gili, ale nedal jim Pljče Králowstwí nebeského,
moc duchownj, aby wěřici k osprawedlněnj, po-
swěcenj a spasenj wedli. Tu dal toliko osobě
duchownej, Petrowi totiž a gednomu každému
nástupci geho. Neřatoljci Petrem a nástupcem
geho pohrdše nemagj žádného neywyššího cjr-
řewnjho zpráwce, žádného saudce we věcech
náboženských, žádný střed gednoty.

69. A co z toho pochází?

Že mezi nimi skutečně žádné gednoty není,
že se na nešťastné sekty rozpadli, že dlouho
trwati nemohau.

70. A když wše shrneme, co o kněžském stawu, o moc
duchownej a o cjrřewnjch wrchnostenstwí řečeno bylo :

Kdo má prawdu, Katoljci čili protestanti?

Katoljci magj prawdu.

III. O pádu a wyřaupenj člověka.

a) 71. Co učj protestanti o pádu a wyřaupenj člověka?

Byl dle učenj protestantů pád ragstý nucený, čili
dobrowolný?

Nucený, že prý ho Bůh předpowjdal, a že
prý Adam dořonále swobody neměl.

72. Bafé měl pád ragstý dle učenj protestantů následky?

Člowěk řřz něg ztratil negen swau prwot-
nj swatost a sprawedlnost, alebrž ztratil tařé

obraz Boží, rozum totiž a swobodnau vůli, něco zlého do se dostaw, tať, že zkažená přirozenost geho nic giného nemůže, leč hřešiti. Mimo to uwalil na sebe časný i věčný trest.

73. Ale na kterého věci potahují protestanti nemožnost rozumu a vůle?

Toliko na věci božské a nebeské; we věcech božských a nebeských nejsau prý rozum žádného poznání a vůle žádného zwolení schopny; ne tať we věcech světských a smyslných.

74. Zdáli napravil Kristus, dle učení protestantů svým vykaupením tu zázu?

Rozum a swobodnau vůli nám Kristus neobnowil, ztratilosse ge gednau, pomůcky gsau ge ztratili; tať též prwotny hřích w nás newyhladil, ten w nás trwá, wynisá a hřešením pořád se wyzrazuge.

75. Každý tedy užiteč dle učení protestantů nese vykaupení Kristowo?

Užiteč ten, že Kristus, umřew za nás, zásluhami swými hříšnost naši zakryl a ode wšech časných a věčných trestů nás oswobodil, tať: že nám prwotny hřích w očích Božích nešťodj. Ba ani to nám nešťodj, kdybychom osobně hřešili, an osobnj hříchowé gsau toliko wystřelky prwotnjho hřichu. Oswobodil nás, prý, tať Kristus od plnění mravnjho zákona.

76. Kde se nám přivlastňují užitek z vykaupení Bristowa dle učení protestantů?

Vařtu svatém; ale tak, že se nám v něm i trest časný za vssecky hříchů již napřed odpaussťj, kteréz bychom po řtu osobně spáchali.

77. Učinil Bristus, dle učení protestantů, za vssecky lidi zádošť?

Neučinil; genom za ty, genž ř životu věčnému předřizeni gsau.

b) 78. Co učj církev katolická o pádu ragstém?

Adam padl proto, poněwadž své swobody zlé užívage pro sebe a ne pro Boha se rozhodnul. Pwotnj swau swatost a spravedlnost sice ztratil, obraz Božj ale, rozum a swobodnau wůli niřoliw; ty w něm zničeny nebyly, byly gen porusseny tak, že sámy od sebe ř poznánj a ř milovánj Božjmu nestačily. Časnau i věčnau smrt zaslaužil.

79. Nebyl tedy pád ragstý nucený?

Nebyl; gestliže ho Bůh předpovídal, proto Adama ř němu nenutil; ten hřessil dobrovolně, mage swobodu dořonalau, ginařby mu Bůh přifázanj s wýstrahau spogené nebyl dal. To potwrzuge i swod řábla, a rozepře ženy, a řonečně swolenj.

80. Nezničil ragstý pád w člověku rozum a swobodnau wůli?

Nezničil, to ani býti nemůže; neboť:

1. gažo dusse tať dufferonj mocnosti wyhynauti nemohau;

2. písmo sw. nám zákon Boží negen ř slyšeni, nýbrž ř ostřihánj předkládá;

3. spravedlivý Bůh dobré nám ř zásluze připočítá a odměňuje; zlé nám připočítá ř wině a trefce; cožby nemohl, řdybychom předloženě a swobodně gednati nemohli;

4. i u pohanů nalezáme náboženské známosti a ctnostné činy; těch bychom zagisté nenassli, řdyby rozum a swobodná wůle w člověku zničeny byly.

81. Newstjipil ragstý pád do člověka nic zlého?

Newstjipil; učinil arciť, že tělesnost došla nad duchem přewahu a wšak tělesnost sama w sobě nic zlého nenj; toliko, že zlého posslá ř zlému nás zawěsti může, podáme-li se.

82. Co učj církw katolická o wyřaupenj?

Bůh se ugal člověka hnedle po geho pádu, gať se od něho odvrátil, domlawage mu řtrz swědomj, tať že i hned winu swau poznal, uznal a litowal; ljtoř ale gest giž počátek nawrácenj se ř Bohu. Potom řdyž se wtělil, ořwjtil náš rozum ř poznánj a posilnil wůle nassj ř milowánj Božímu; a řonečně umřew od

hříchů prwotního, od hříchů skutečných a odessých zaslaužilých trestů nás wyswobodil. I Ducha sw. nám seslal, abychom s nadpřirozenau pomocj geho zákon Boží wěrně zachowávali a blaženosti wěčné dosáhli.

83. Ade se nám přiwlastňuj tyto užitek z Kristowa wyřaupenj?

Na Přtu swatém; a wšak řdybychom po Přtu sw. těžce hřešili, odpustěnj hříchů a trestu wěčného we swátosti pořánj hledati a dogiti můžeme; časný trest ale se nám neodpauští, ten musíme wytrpěti.

84. A proč se nám za hřichy po Přtu sw. spáchané we swátosti pořánj trest časný neodpauští?

Proto ne, abychom pořárání byli, že gsme se po dosaženém smilostněnj Bohu newěrnými stali, za tuto swau newěrnost abychom alespoň poněkud sami zadostučinili a buďaucně se napravili.

85. Kolik bludů nacházjš w protestantském učenj o pádu a wyřaupenj člověka?

W protestantském učenj o pádu a o wyřaupenj člověka nacházjm sedm hlawnjch bludů.

86. Prwnj blud?

Že Kristus neobnowil rozum a swobodnau wůli naši.

87. Bať wywrátjě ten blud ?

Obnowil Kristus rozum a swobodnau wůli nassil, an nás w náboženských věcech učenjm swým oswětíl a ř ctností přjkladem swým pomzbudil.

88. Druhý blud ?

Že prwotnj hřjch w nás zůstává, poněwadž ho Kristus newyhladil.

89. Bať wywrátjě ten blud ?

Prwotnj hřjch w nás nezůstává, Kristus ho wyhladil; možnost ale, poznawu hřešiti w nás wyhladiti nemohl. Co w nás zůstává, gest poľaušlívá žádost; tělo dráždj ducha, duch to má přemáhati a přemůželi; prospjwá w moudrosti, ctnosti a milosti u Boha.

90. Třetj blud ?

Že nám to neseřtodi, řdybychom osobně hřešili, an osobnj hřjchowě gsau genom wýrůstky hřjchů prwotnjho, od geřež časnjch a věčnjch trestů Kristus nás wyswobodil.

91. Bať wywrátjě ten blud ?

Osobnj hřjchowě gsau: hřjchowě skutečnj, dobrowolná to gsau přestaupeni zářona Běžjho, gsau to zlá nadužjwánj swobody; dopustil-li se gich pořřtěnj, zwrátil se do nešťastněho stawn

padlého Adama, vykaupení Kristovo na sobě zrušil a přitáhl opět trest na sebe.

92. Čtvrtý blud?

Že nás Kristus od časných trestů za hříchy po křtu sv. spáchané osvobodil.

93. Gať wywrátíš ten blud?

To čelí proti písmu sv., v kterémž čteme, že Bůh prvním rodičům, a Davidovi hříchy a trest věčný odpustil: časný trest jim ale uložil. A sv. Pawel praví: „Pašli či dle sboř, ten vezme škodu, ale sám spasen bude a všať tať gaťo sřzse obř.“ 1. Kor. 3, 15.

94. Pátý blud?

Že nás Kristus od mravního zákona osvobodil.

95. Gať wywrátíš ten blud?

Toby sám nejlépe věděti musel, ale on řekl: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zákon a proroky zrušiti, nepřišel jsem je zrušiti, nýbrž naplniti.“ (Mat. 5, 17.) Ktenž-li zákon k tomu, aby byl plněn. V čemu gest? K tomu zagisté ne, aby nás toliko o naši hříšnosti přesvědčil, poděšil a ku Kristu uvedl. Gsme-li od něg wysvobozeni, nemusíme ho plniti: a přestaupíme-li ho, nebřessíme; gať nás tedy z hříšnosti přesvědčovatí, děšiti a ku Kristu upáděti má?

96. Šestý blud?

Že Kristus zásluhami swými bŕjchy nasse před očem Božím zakrývá.

97. Gať wyrádjš ten blud?

Takto gest, o Bohu sobě mysliti, žeby ginať widěl, nežli gať se wěc skutečně nachází, lečby to, co my za bŕjch máme, za bŕjch nepovažowat, nýbrž gen za následek naši přehostí; ale to se domníwati, se zgoweným zákonem Božím se nesnášš: „nepořadeš, nesesmilnjš, nezabígeš.“

98. Sedmý blud?

Že Kristus smrti swau gen za některé zadost učinil, za ty totiž, genž k životu wěčnému předřizeni gsau; za ty ne, kterčž k smrti wěčné předřídil.

99. Gať wyrádjš ten blud?

Kristus smrti swau wšechny lidi wykaupil a Bŕh k spasení wšechny lidi powolał. „Tak Bŕh milowal swět, že gednorozeného syna swého wydal, aby každý, kdož wěřj w něho, nezahynul, ale měl život wěčný.“ (Jan 3, 16.) Záležj tu na našem přičinění, gať bj sw. Augustin: Kdož tě stwořil bez tebe, kdo tě wykaupil bez tebe, ten tě bez tebe nespasí.

100. Gest pať wykaupení dle učení protestantského úplně a platné? čiť nic? a proč?

Takowé wykaupení, o gaťem protestanti učj, není ani úplně ani platné; neboťby Ari-

stus swým wyřaupenjm nic giného nedořázal, nežli že nás od trestu za hřichy minulé, přitomné a budoucí napřed již oswobodil; k hřeřeni ale, kterěž měl zameziti, by napomáhal, a mravnost, k nřž měl napomáhati, by zamezil.

101. Boli pak učeni cirkve řatolické o wyřaupení úplné a platné? a proč?

Wyřaupení, gať cirkve řatolická učí, gěst úplné a platné: neboť hřich o trestem zastauží-
lým gěst zničen, hřeřeni se w uřbá pogimá, mravnost se rozmáhá.

102. A řdyž shrneme wřse, což o pádu a wyřaupení člo-
wěka řečeno, řdo má pravdu? řatoljci čili protestanti?

Řatoljci mají pravdu.

IV. O ospravedlnění a posvěcení našem.

a) 103. Co učí protestanti o ospravedlnění a posvěcení
našem? W čem záleží ospravedlnění dle učení prote-
stantů?

Dle protestantů nezáleží ospravedlnění
w ničem giném, nežli w úřudku Božjm, že
hřisřnjř trestu sprostěn gěst, ne ale hřichu, nic
méně že proto předě za spravedlivého platí.

104. Gať se děge ospravedlnění dle učení protestantů?

Hřisřnjř, přý, řyřse zákon Boží hlásati,
řřeře se, že ho přestaupil a nad hřichy swými
sobě zaufa. Ale řwangelium o řmřrné řmrti

Býlome ho těšši; i věřj, že mu Bůh sřze zá-
sluhy Kristowy odpustj. Věřj-li tať, Bůh mu
geho hřichy nepřipomíná, ř wině mu ge nepří-
čtá, trestem ho nestihá, a za spravedlivého ho
vyhlássuge, ačkoli hřissnjřem zřstane; gať dlaubo
tať věřj, ospravedlněn gest a ospravedlněnj
ztratiti nemůže, i řdyby hřessil.

105. Na čem záležj ospravedlněnj dle učenj prote-
stantů?

Na wjře — wjra prý samotná spasi; na
řkutčj docela nic nezáležj, ti prý negsau negen
nic platnj a záslužnj, alehrž i řřodlhwj.

106. Proč gsau dobřj řkutkové dle učenj protestantů
nepotřebnj a řřodlhwj?

Řagřřým pádem gest prý swoboda w řlo-
wěřu zničena a hřich i w ospravedlněném zř-
řtává; a proto ani možno není, dobře činiti, a
řaždý na ořo sebe lepřřj řkutěř, gest smrtelný
hřich, řdo ři na něm zařládá, a na wjře, řteráž
gediný zářřed spasenj gest, uřmu a řřodu řrpj.

107. Není tedy řřeba dle učenj protestantřřého ř ospra-
wedlněnj poswěcenj?

Poswěcenj t. g. mravnj proměněnj, napra-
wenj, zdořonalenj hřissnjřowo následowati
může, ale potřeba ho není.

b) 108. Co učj Katolická cirkew o ospravedlněnj a poswě-
cenj nasřem? W čem záležj ospravedlněnj?

Záležj w opuřřtěnj hřichu a trestu, w ořwj-
cenj rozumu, w naprawenj wřile, w mravném

proměněn a w úplném obnovení celého člověka; onť ze stavu zlosti a hřetby do stavu swatosti a milosti Boží přenesen býwá a to skrz Krista Spasitele.

109. Gať je dege osprawedlněnj dle učenj cirkwe katolické?

Bůh wolá hřissnjka beze wšij geho zasluby a pořanj hřissnj to wolanj slyšij a wěrij swatému Ewangelium, kterěž mu sprawedlnost i milosrdenstwí Boží zwěstuje. Wjra w sprawedlnost Boží naplňuje ho strachem, ale poznáné milosrdenstwí Boží mu dodává naděje. Lstost ho pogymá, že Boha nenáwbiděl a neposlychal. I miluje člověk Boha, a hřich sobě ošlupwí, lepšij se a dobře činj. W swátosti řtu dosahuje odpustěnj a milost a dobremu.

110. Kdyby ale osprawedlněný po řtu onť hřešij?

Po řtu hřeše mžje s wnitřnj čistotau i zalsbenj Boží, osprawedlněnj, ztratiti: než mžje ho zase skrze swátost pořanj nabýti, gať nás Spasitel w podobenstwí o marnotratném synu o tom sám poučuje.

111. Na čem záležj dle učenj cirkwe katolické osprawedlněnj?

Kegen abychom wěřili, že nám Bůh skrz Krista odpustj a milosti a dobremu udělj, nýbrž abychom s milostí Boží pracowali a mocj a s pomocj Kristowau dobré skutky řonali.

112. Proč nemáme toliko věřit, ale také s milostí Boží pracovat?

Člověk se má zajiště zcela proměnit a obnovit, nejen s rozumem, nýbrž i s vůlí se má Bohu oddati; wijra žiwá má hned lásku geho ožiwiti, rozjiti, posilniti, aby gednal, opauštěl, trpěl, gať to Báh chce. Ginať gest wijra geho mrtwá, neplatná. „A kdybych měl wsechnu wijra, tať žebych hory přenássel, lásky pať kdybych neměl, nic negsem.“ (1. Kor. 13, 2.) „Ne poslouchaři zákona sprawedliwi gsau u Boha, ale činitelé zákona sprawedliwi budau.“ (Řim. 2, 13.)

113. Gwtedy osprawedlněnj a poswěcenj třeba?

Arčif že gest; osprawedlněnj gest genom ta prwnj částka, kteráž z člověka něco záporného, hřích a winu, snjmá; poswěcenj gest ta druhá částka, kteráž do člověka něco kladného, ctnost a zásluhu klade. A obě částky pospolu dělajj celeť a poswěcenj se giž w osprawedlněnj zawjrá.

114. Tať tedy neosprawedlnuge, nespasj samotná wijra?

Samotná neosprawedlnuge, nespasj; ginať by bylo písmo sw. proti sobě, genž prawj: „Co prospěge bratři mogi, prawjli řdo o sobě, že má wijru, nemáli skutků? Zdali bude moci ta wijra geg spasiti?“ (Jak. 2, 14.) Z zdrowý rozum by blaudil, genž w onom protestantském

učenj welké nebezpečj pro mravnost a blaho lidstwa nacházj.

115. Gsauli skutkowé dobřj možnj, záslužnj a k spasenj potřebnj?

Skutkowé dobřj gsau možnj, an Kristus sám dussewnj sily nasse budj, ožiwuge, podporage. „Wsecko mohu skrze toho, který mne posiluge.“ (Sitip. 4, 13.) — Skutkowé dobřj gsau záslužnj. „Kdo není zapominatelný posluchač, ale účinný činitel zákona, ten pravím blahoslavený bude w skutku swém.“ (Jaf. 1, 28.) A skutkowé dobřj gsau k spasenj potřebnj. „Tehdy — o saudu poslednjm — dj Král těm, kterj na prawici geho budau: Pogďte požehnánj Otce mého a vládněte Králowstwjm, wám připraweným od ustanowenj swěta. Nebo gsem lačněl a dali gste mi gisti; žjznil gsem a dali gste mi piti; hostem gsem byl a přigali gste mne; nahý gsem byl a přioděli gste mne; nemocen gsem byl a nawstjwili gste mne; w žaláři gsem byl a přišli gste ke mně.“ (Mt. 25, 34, 35, 36.) „Potom dj i těm, kterj na lewici budau: Odegdete ode mne zlořečenj do ohně věčného, kterýž gest připrawen ďáblu a angelům geho. Neboť gsem lačněl a nedali gste mi gisti, žjznil gsem a nedali gste mi piti; hostem gsem byl a nepřigali gste mne; nahý a neodjwali gste mne; nemocen a w žaláři gsem byl a nenawstjwili gste mne.“ (Mt. 25, 41. 42. 43.)

116. Netrpj zásluhy Kristowy strze dobré skutky nasse žádné ugmy ?

Negen že žádné ugmy netrpj, alebrž většj ceny a platnosti nabývají, an ge toliko mocj a pomocj Kristowau wykonati můžeme a konáme. (2 Kor. 3, 4—6.) „Dausání pať takowé máme strze Krista k Bohu, ne že bychom dostačeni byli, mysliti něco sami ze sebe, ale dostačinnost nasse z Boha gest, kterýž i způsobné nás učinil služebníky nového zákona.

117. Nemohau dobřj skutkové za hřjšní a sřodlivé považowáni býti?

Nemohau ; owšem že člověk swým činěním a opausštěním Spasitele nikdy nedosáhne, dobřj skutkové geho budau wždy nedokonali, ale proto předce hřjšní a sřodliwi negsau. To gen protestanti prawj, genž s Lutrem w člověku ospravedlněném rozeznávají služebníka Božjho a služebníka hřjchu ; onoho dle duše, toho dle těla ; ospravedlněný gest tedy u nich spravedlivý i hřjšný a tudy každý geho skuteč dobrý a zlý zároveň.

118. Když wše sebežeme, co o ospravedlnění a posvěcenj nassem řečeno gest, kdo má prawdu, katoljci čili protestanti ?

Katoljci mají prawdu.

V. O milosti Boží a o předzřizení.

a) 119. Co učí protestanté o milosti Boží? Kdo působí ospravedlnění člověka?

Bůh sám, čili milost Boží; milost Boží působí, že člověk Boha pozná, v zaslíbení jeho věří a zcela se mu oddá.

120. Bať učiníuge člověk dle protestantského učení s milostí Boží?

Nechá gi toliko s sebou vládnouti; sám ze sebe ani působení gegi do se přigmanti, ani ho od sebe odvrátiti nemůže.

121. Kdo uděluje Bůh milosti své dle učení protestantů?

Tomu jen, kdo v životu předzřizen gest; kdo ge ale předzřizen v smrti, toho se milost Boží ani netěne.

122. Co gest to za předzřizení v životu a v smrti?

Bůh, prý, beze všeho ohledu na lidskou zaslaužilost giž od věčnosti u sebe ustanovil, koho spasi, i také, koho zatratí; — kdo má býti spasen, tomu že hřích nepřodí, — kdo má ale zatracen býti, tomu že ctnost neprospěvá.

123. Dle které známky lze poznati, zdali kdo v životu předzřizen gest?

Dle vjry; hříchové prý tu rozdílu nedělají.

124. Ale gaſ, kdyby ſe wjra nacházela i u těch, genž
ſ smrſi předzřizeni gſau?

To prý není žádná prawá wjra, toliſo
zdánliwá, an Bůh do myſli zawržených někdy
ſe wlaudj, ſlamage ge, aby ſe wymluwiti ne-
mohli.

125. Co učj církew katoličá o miloſti Boží?

Bůh člowěka w činění geho miloſti ſwau
předchází, ſprowází a následuge; rozum geho
oſwěcuge, aby dobré poznal, wůli geho ſilj, aby
poznané dobré činil a působj též, aby ſwé hřichy
uznal, litowal a ſe napravil; nenutj ale žá-
dného.

126. Gaſ má člowěk dle učenj církewe katoličé s miloſtj
Boží účinkowati?

Člowěk, ſwobodu mage, může miloſt Boží
přigmauti, ale může; gi taſé zawrhnauti, ba
může gj i wzdorowati, gaſ toho doſazuje piſmo
ſwaté: „Jeruzaléme! Jeruzaléme! Polikráte
gſem chtěl ſhromážděti ſyny twé, gaſo ſbro-
máždj ſlepice kučátka pod řjzla ſwá a ne-
chtěl gſil“ (Luſ. 13, 34.) — Přigaw miloſt
Boží, má s nj člowěk pracowati, wěřiti, lito-
wati, dobře činiti a záſluby ſobě zjiſtati, gaſ to
též piſmo ſw. doſazuje: „Miloſti Boží gſem,
co gſem a miloſt geho we mně daremná nebyla,
ale hogněgi než wſſični pracowal gſem, a wſſaſ

ne gá swau mocj a silau, nýbrž milo st Boží, fterá gest se mnau.“ (1. Kor. 15, 10.)

127. Komu uděluje Bůh milosti své dle učení církevní katolické?

Každému: „Pogďte se mně wšickni obtížení, a gá wás občerstwjm“ dj Kristus. (Mt. 11 28.) Tjm spisse udělj Bůh milosti své tomu, fterý ho o ni prosi: „Poněwadž wy zlj gsauce umjte dobré dary dáwati synům swým, čjm wíce otec wáš nebeský dá ducha dobrého těm, fteřj ho prosi.“ (Luf. 11, 13.)

128. Proč udělj Bůh každému milosti své?

Proto, že každého k spasení powolal: „Bůh chce, aby wšickni lidé spaseni byli. (1. Tim. 2, 4.) „Gá gsem winný kmen a wy gste ratolesti; kdo zůstává we mně a gá w něm, ten nese owoce mnohé, nebo beze mne nic nemůžete učiniti.“ (Jan 15, 5.)

129. Koho spasi Bůh skutečně?

Toho, fterý negen w něj wěřj, ale také geho wůli činj: „Blahobawenj, fteřj slyšj slowo Boží a ostržhagi ho.“ (Luf. 11, 28.) „Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane! wegde do králowstwj nebeského, ale kdo činj wůli Otce mého, ten wegde do králowstwj nebeského.“ (Mt. 7, 21.)

130. Čemu máme své povolání k věčnému spasení připočísti?

Milosti Boží: „Zdali mi nesluzzi w mém učiniti, co chci? čili své oko neslechetné gest, že já svým tať dobrý jsem? (Mat. 20, 15.)

131. Čemu své povolání k věčnému spasení připočísti nesmíme?

Svým zásluhám; neboť i těchto zásluh si toliko strze milost Boží zjistiti můžeme: „Bůh zágisté gest, který působí we nás i chtějí i dořonání dle dobré vůle své.“ (Filip. 2, 13.)

132. Zdali Bůh samolibě volá do království svého?

Ne on toliko hodnost těch, genž wyvoleni budou, předzvídá, ba, abych lépe mluvím, on gi vidí; neboť u něho není ani minulosti, ani budoucnosti, alebrž přítomnost; nicméně předzvídání, vědění toto k vůči a k poslušnosti a tudy k spasení žádného newede a nenutí. Tať hodinář wí, že dobře pŕigdau hodiny, kterč sám dořonale udělal, že dobře pŕigdau, bude-li se s nimi dobře zacházeť; a wšak tjm samotným předzvídáním dobré gitj gegich nepůsobí.

133. Koho zatrať Bůh?

Toho, kterýž w něj newěří a wůli jeho nečiní. „Kdo newěří, bude ztracen.“ (Mat. 16, 16.) „Služební, kterýžby wůli pána svého

znal a podle wšle geho nečinil, bit bude mno-
hými ranami.“ (Luř. 12, 47.)

134. Čemu nesmjme své odsauzenj a zarracenj wěčnému
připočísti?

Ne hněwu Božímu, an Bůh ussědlo, co gest
gen možno, činj, aby nás spasil. „Nepostawil
nás Bůh a hněwu, ale a nabytj spaseňj Krze
Pána nasseho Ježíše Krista.“ (1. Tes. 5, 9.)

135. Čemu musjme své odsauzenj a zarracenj wěčnému
připočísti?

Wěmu gtnému nežli zlému užívánj swo-
body své, své prowdnilosti. „Kdybych byl ne-
přišel a a nim nemluwil, hřjchu by neměli; nynj
ale wýmluwy nemagj z hřjchu swěho.“ (Jan
14, 22.) „Běda tobě Berazaim, běda tobě Bet-
saida! nebo kdyby w Tyru a w Sydonu byli
činěni diwowé tí, přej gšau činěni we was,
dawnoby w žini a w popeli pořánj činili. Ale
usšaf prawjm wám, že Tyru a Sydonu lebběgi
bude w den saudný, nežli wám.“ (Mt. 11,
21, 22.)

136. Zda-li samolibě wylučuge Bůh z Kráľowstwj ne-
besěho?

O ne, on toliřo předzwjdá nehodnost těch,
genž wylaučení budan, ba, abyč lépe mluwil,
on gi widj; neboť u něho nenj ani minulosti,
ani budoucnosti, alebř přjtomnost; nicméně
předzwjďánj, widěňj toto a newěře a a nepo-

slušnosti a tudy k ztracení žádného newede a nenutí. (Ty stoge na břehu widš, že něčdo do wody upadl: proto nepadl, že to widš, ale brž ty to proto widš, že padl do wody.)

137. Co soudš o protestantském předzřizení?

Že gest to učení lživé a záhubné, že gest to naučení a zloagstvi. Powaha Boží se tu lehčí, Bůh se tu stranným otcem, nespravedlivým saudeem, zúmyslným půwodcem lidského hříchu a lidské zřázy, slohem, necitelným ukrutníkem činí — do i hrozných nepravostí, ohavností a zpausty to swádí a táhne to za sebou bídu, auzřost a zausalstvi.

138. Kterými mistry písma sw. poráží se předzřizení protestantské?

Písmo sw. předzřizení protestantské poráží se podobenstvi o žlowěku, který welikau wešeti učinil pozwał mnohých. Byli pozváni, ale wymlauwali se a nepřišli a proto wšete nepřišli. (Luk. 14, from. Ezech. 33, 12.) „Spravedlivost spravedlivého newyswobodí ho, w kterýžkoli den zbřěši, a bezbožnost bezbožného nebyde štoditi genu, w kterýžkoli den obrátí se od bezbožnosti své.

139. A když wše seberem, což o milosti Boží a o předzřizení řečeno, kdo má prawdu, katoljci čili protestanti?

Katoljci mají prawdu.

VI. O swátostech.

A. O swátostech wšebec.

a) 140. Co učí protestanti o swátostech?

Swátosti jsou rukojemství zálibených daného, že nám Bůh trest hříchů odpustí.

141. Které swátosti přijímají protestanti?

Swátost křtu a swátost oltářní.

142. Které swátosti zahrnuje?

Swátost břimování, poňání, poslední pomazání, svěcení kněžstva a slávu manželstva.

143. Proč přijímají protestanté swátost křtu a swátost oltářní?

Dle nich jenom víra ospravedlňuje, totiž víra ta, že nám Bůh skrz zásluhy Kristovy trest hříchů odpustí; a co víru tuto žije, šíří, utvrzuje, co přijímáče věřícího ubezpečuje, že mu Bůh skrz zásluhy Kristovy trest hříchů odpustí, považují za swátost. Co tedy se skrz swátost křtu a swátost oltářní stává swátosti tyto přijímají.

144. Drží protestanti swátost křtu a swátost oltářní za nevyhnutelné?

Už protestanté swátost křtu a swátost oltářní přijímají, nadržují je za nevyhnutelné po-

třebné. Lutr sám we swých spisech prawi, že ten, kdož pewně w zaslíbení Boží wěří, bez swátosti spasen býti může.

145. Proč zawrhugi protestanté swátost biřmowánj, poslánj, poslední pomazánj, svěcenj kněžstwa a stawu manželského?

Dle nich se w ospravedlněném žádně wnitřnj obnowenij neděje, anť spasení swému kromě wšry, mravnjho zdořonalenij, posvěcenij, nepotřebuje; nepotřebuje tedy žádných w životě swatém sjljicjch prostředků, prostředků posvěcujicjch; — a poněwadž swátost biřmowánj, poslánj, poslední pomazánj, svěcenj kněžstwa a stawu manželského právě tacj posvěcujicj prostředkové gsau, zawrhli ge.

b) 146. Co učj katoličtá cirkew o swátostech?

Swátost gest widitelné znamení, genž z ustanowenij Božjho milost newiditelnau, ospravedlněnj a posvěcenj, negen představuje, nýbrž i působj.

147. Od toho berau swátosti swau moc a swé milostivé působenij?

Ani ne od toho, kterýž swátostmi posluhje, ani ne od toho, kterýž ge přigimá, nýbrž od samého Krista, kterýž nám smrti swau nadpřirozené pomoci Boží dobyl, gi do swátosti wložil a nám gi podává.

148. Gať musj spořádn býti ten, kdo swátost s užitek dusewnjm přigmauti chce?

Nesmj genom wěřiti, musj tať hřichy swé uznáwati, gich litowati, o Boží pomoc přositi a pewně býti odhodlán, s nj na swém spasenj pracowati.

149. Kolik gest swátostj a gať se gmenugj?

Sedm a sice: Přest, biřmowánj, swátost oltářnj, pořánj, poslednj pomazánj, swěcenj kněžstwa a staw mánělstý.

150. Proč přigjmá katolické cirkew sedmero swátostj?

Proto že sedmero swátostj Kristus ustanowil, že gich tolik potřeba, a že gich tať tolik postačuje.

151. Gať mne o tom přeswědčjš, že gen sedmero swátostmi w sedmero potřebách dusewnjch nám pomoženo býti může?

Když potreby žiwota tělesného na žiwot dusewnj přeneseme a dle toho swátostem giná gména dáme.

152. Budau se pať gmenowati?

Swátost řtu w Kristu se zroditi; swátost biřmowánj w Kristu růsti; swátost oltářnj Kristem přmenu býti; swátost pořánj od Krista lečenu býti; swátost poslednjho pomazánj Kristem na cestu posilněnu býti.

153. A kolik základních stavů na světě počítáš?

Dva počítám a sice: stav manželský a stav kněžský.

154. Koho stav manželský vyobrazuje?

Adama starého, genuž Bůh požehnal, aby rostl, se množil a zemi naplňoval.

155. A koho vyobrazuje stav kněžský?

Adama nového, Krista Ježíše totiž, který přišel, aby padlé člověčenství vykoupil a zdroj jeho, manželského, posvětil; a který až posud náměstky své posílá, aby těm, genž se ve gměnu jeho zasnubují, požehnání Božího udělili.

156. Kterak dle toho svátost stavu manželského a svátost svěcení kněžstva pogmenneš?

Svátost stavu manželského v Kristu se zasnoubiti: a svátost svěcení kněžstva od Krista poslánu, splnomocněnu býti.

157. Proč nám Bůh v sedmeru svátostech milosti newiditelné udělí skrze znamení widitelné?

Abychom věděli, kdy milost newiditelná do nás vchází a ubezpečeni byli, že jsme ji skutečně obdrželi.

B) O swátostech, které protestanti přigimají, o swátosti Přtu a o swátosti oltářní.

a) 158. Co učí protestanti o swátosti Přtu?

Protestanté učí, že Přtem hřích prvotní w člověku shlazen nebývá, toliko trest se mu odpaustí a sice nejen trest prvotním hříchem zaslaužený, nýbrž napřed již každý jiný, kterýby si osobními, teprw po Přtu spáchanými hřichy zaslaužil, a to proto, poněwadž prý osobní hřichové nic jiného negsau, než wyrazy prvotního w nás trwagického hřichu.

159. Kam zawádí takové učení protestantské o Přtu?

W zúmyslně hřessení na milosrdenstwj Boží, an se trestu něnj co báti.

160. Coých příprav požadují ke Přtu protestanté?

Žádných jiných, než aby ten, kdož Přtén gest, a nebo kdo proň Přest žádá, věřili, že mu trest hřichu odpusttén bude.

161. Poněwadž děti malé wjry schopné negsau, nač připadly mnohé sekty protestantské?

W dětinstwj poPřténé, když staršího věku a rozumu nabudau, poznawu Přtiti.

b) 162. Co učí katoličá cirkew o Přtu.

Katoličá cirkew učí o Přtu, že srze Přest hřích prvotní w nás wyhlazen a trest zaslau-

žený nám odpusttěn a pořtěný gafo nowé
stworěnj f žiwotu wěčnému znouu zrozen a
na synowstwo Boží do cirkwe přigat býwá.

163. Gaŕých požaduge přjpraw fe řřtu Katolická cirkew ?

Geli dospělý řřtěn, genuž se mimo prwotnj
hřich i osobnj před řřtem spáchanj hřichowé
s winau a trestem odpausstěgj, žádá se od něg
wjra, naděge, lářka, řagicnost a upřjmné před-
sewzetj, wjru Kristowu wyznáwáti a dle nj se
sprawowati. Při řřtu djetř rodičowé, řmotři
a cirkew to samé za ně řlibugj a dělajj.

164. Může-li řřest opačen býti ?

Ne ; „geden gest Pán, gedna wjra, gedn
řřest“ řř. 4, 5. Gafo se nemůže gednřrát na-
rozený do mateřřřého lůna wrátiti, tař též řřř
řřest duchowně poznouu zrozený řřest opačo-
wati nemůže.

165. Gařá známřa se wytřřuge řřtenci na duřři ?

Řřtenci se wytřřuge na duřři známřa ne-
zhladitelná, řřeráž gj přjrogená zřřřane a gi od
newěřřj rozeznáwá wždyčř. „Pomazal nás
Bůh, řřerý i znamenal nás a dal záwdawěř
Ducha řřwatého w řřdce nasse. (II. Řor. 1,
21, 22.)

a) 166. Co učj protestanti o řřwátosti oltářnj ?

W učenj o řřwátosti oltářnj se protestanti
rozeznáwagj ; ginař učj Luteráni a ginař řřel-
weté.

167. Gaŕ učj Luteráni ?

Luteráni učj, že posvěcený chléb a posvěcené wjno chlebem a wjnem zůstává, ale tomuto posvěcenému chlebu a wjnu že se tělo a krew Páně tenkrátě připoguge, řdyž ho křesťané požívagj.

168. Gaŕ učj Helweté ?

Helweté učj, že posvěcený chléb a posvěcené wjno tělo a krew Páně genom znamená, ale řdyž ůsta chléb a wjno přigismagj, tu prý z Kristowa na nebi gsaucjho těla gařáſi ſjla na duſſi přetýřá, — duſſe tu ſřz wjru tělem a krewj Páně křmena býwá.

b) 169. A co učj Katolická cirkew o ſwátosti oltářnj ?

Katolická cirkew učj, že gaŕ mile křněz nad chlebem a nad wjnem ſlowa Kristowa wyřkne: „to geſt tělo mé“ „to geſt krew má“ chléb chlebem a wjno wjnem býti přeſtává, chléb že se tělem a wjno že se krewj Páně ſtane, ačkoli že chléb a wjno ſwau chuť, barwu, wůni a celau ſwau zewnitřnj podobu a wſſechny ſwé přičožené wlaſtnoſti podržj.

170. Které učenj o ſwátosti oltářnj bude prawé ?

To, kterěž se s úmyslem a s gednánjm Kristowým ſnáſſj.

171. Gačeho úmyslu byl Kristus Ježíš?

Čhtěl nám své tělo a krew swau skutečně
 k požjwánj dáti.

172. Kterať toho dočážeš?

Toho dočáži z Ewangelium sw. Jana w 6.
 Kapitole, kdež čteme, gať po zázračném nasycenj
 zástup Krista hledage do Kafarnaum za njm
 přišel. A Kristus jim prawil: „že chléb nebeský
 má a jim dá, z něhož kdo gisti bude, na wěky
 neumře a ten chléb že gest tělo geho.

173. Nemluwil to Kristus w podobenstwj?

Kdyby tu Kristus w podobenstwj byl mlu-
 wil a pod nebeským chlebem něco giného k. p.
 své učenj, ne pať své tělo myslal, lehaunfo by
 lid, genž mu nerozumě reptal: „gať nám tento
 své tělo za pořm dáti může“ ponaprawiti mohl,
 a taťé ponaprawiti musel, aby ge swau wlastně
 winau do bludu neuwedl a od sebe neodrážel.
 Ale poněwadž Kristus bez podobenstwj zgewni
 mluwil, wyřčnutj své negenj nezměnil, nýbrž
 gestě ge opařowal a přisahau potwrdil řka:
 „Amen, amen prawjm wám, nebudeteli gisti
 těla syna člowěřa a krew geho piti, žiwota
 w sobě mjti nebudete. Kdo gj mé tělo a pige
 mau krew, žiwot wěčný má w sobě a gá ho
 wzřřjsim w neyposledněgssj den; neboť tělo mé
 práwě gest pořm a krew má práwě gest nápoj.“

174. Gať se chowal Kristus Ježíš, řdyž mnozí z učeníků pro tuto řeč od něg odcházeli ?

Ani tenkrát, řdyž mnozí z učeníků od Krista odesli, řkauce: „twrdá ge řeč tato, řdož gi může sněsti?“ neodwolal Kristus řeč swau, dořázati chtěge, že na swém wyřčnutj s opravdivostí stoji a zůstává, řdyby ho třeba wšickni opustili. I obrátiv se ř apostolům ptal se gich: „řdaliž i wy ode mne odegiti chcete?“

175. Co odpowěděl Petr na otázku tuto Kristowu ?

Gménem wšech apostolů odpowěděl Petr: „Pane, ře řomu půgdeme? Ty gediný slowa života wěčného máš a my gsme uwěřili a poznali, že ty gsí Kristus, syn Boží!“ Což znamená: My wěřime, že ty nám swé tělo a řrew swau za pořm a za nápop dáš; nepochopugeme řice, gať se to státi může, ale řředce na tom nepochybujeme, an tobě gařožto synu božjmu wše možno gest. Oprawdu tedy Kristus obmeyšlel, tělo swé a řrew swau nám ř požjwánj dáti.

176. Ale učinil Kristus řlutečně, co učinit obmeyšlel ?

Učinil, on nám swé tělo a řrew swau řlutečně dal ř požjwánj.

177. Kteráť toho dořážeš ?

Toho dořáži z 26. řapitoly Ewangelium řw. Matausse. Seděl Kristus se swými apostoly za stolem a na posledy s nimi wečeřel. Byloť to práwě tu noc řřed geho smrti, práwě

tenkrát, tím spíše nyní uvěřili, že jim své tělo a krev svou k přijímání dává; tím spíše věřili než v Kafarnaum, kde se domnívati mohli, že snad syrové tělo a syrovou krev jeho píti a píti mají. A tak nám Kristus skutečně tělo své a krev svou k požívání dáti obměšlel a dal.

181. A z toho vychází?

Že se jen učením církve katolické o svátosti oltářní s úmyslem a gednáním Kristovým srovnává; učením Luteránů a Helwetů ale že má slova Kristova proti sobě. Kristus, kterýž nejlépe věděl, co dělá, neřekl, gať Luteráni smeyšlegj: „v tom chlebě, s tím chlebem, mezi tím chlebem bude tělo mé,“ „v tom wine, s tím wine, mezi tím wine bude krev má,“ — ani neřekl, gať se domnívagi Helweté: „ten chléb znamená mé tělo,“ „to wine znamená krev má,“ nýbrž řekl zgewně: „gest to tělo mé, gest to krev má.“

182. Katolická církev přislubuje svým věřicím svátosti oltářní genom pod způsobau chleba, a proč to?

Má za pravé, že v každé způsobě gať v chlebě tak we wine Kristus celý gaťo Bůh a člověk s tělem i s krevi přítomen gest; neboť živé tělo bez krve a živá krev bez těla býti nemůže, gedno od druhého odděleno, gest mrtwo. Ten tedy, kterýž svátost oltářní v gaťefoli ge-

dině způsobě přigjmá, celého Krista přigjmá, gať tělo, tať Frew geho.

183. Když tomu tať, neměla Katolická cirkew pořád přigedné způsobě zůstati? ať čemu podávala brzo podgednau, brzo pod obogj způsobau swátost oltářnj?

Buď pod gednau, neb pod obogj způsobau swátost oltářnj podáwati, to náležj genť cirkewnj řáznj, a cirkew se tu řjдила tjm, gať toho potřeba žádala, nebo ořoličnosti radily, ale wždy s gistogistým ubezpečowánjm, že se wěřicjm pod gednau způsobau tohotěž dostáwá, čehož pod obogj.

184. Wywrať námjtku protestantů, žeby pod způsobau chleba tělo Kristowo bez Frew a pod způsobau wjna Frew Kristowa bez těla přjtomna byla a ten tudy, Fterýž pod gednau způsobau přigjmá, že celého Krista nepřigjmá?

J odpowjdam: geli Kristus pod gednau způsobau polowičně přjtomen, že ho protestanti we dwau polowicjch přigjmagj: dělj geg, ale na dvě rozdělený Kristus nenj živý Kristus. Čhtjce mjtj mnoho, nemagj nic.

185. Gať se protestantiť přigjmánj swátosti oltářnj připrawugj?

Dle Lutra magj toliřo pewně w slowa Kristowa wěřiti: „Fteré za wás wydáno bude,“ „Fterá za wás wylitá bude na odpusttění hřjchů“ — ano w gednom řázanj r. 1526 twrdj Lutr, žeby ten neywětřj hřjřnjř ten neyschopněgřj bylť přigjmánj.

186. Čas se připrawugi katoljci k přijmání svátosti oltářní?

Negen že wzbuzugi wjru, naděgi, lásku, nýbrž se očistugi napřed již skrz svátost pořánj ode wšeho hřichu a klaněgi se Synu božjmu tu přítomnému.

187. Dlauho-li gest Kristus, dle učenj cirkwe katolické w svátosti oltářní přítomen?

Tať dlauho, dočud se způsobu chleba a wjna nestráwj.

188. Co z toho wwozujeme?

Že se svátost oltářní uložiti a zachowati může; že se k nemocným nésti a jim za pocestnj stráwu dáwati může; že w procesjach obnášena a k veřejnému uctění wystawena býti může; a že gi poflona náležj.

189. Proč to nemá u protestantů místa?

Proto ne, poněwadž (u luteránů) we svátosti oltářní gest Kristus gen na chwilku, (u Helwetů) ale gen obrazně gest přítomen.

190. Konečně co se chleba týče, proč bečeme mi katoljci chléb nekwasený k svátosti oltářní?

Poněwadž Kristus svátost oltářní w čase welikonočnjm ustanowil, řdyž Židé nekwasený chléb požjwali, a až dosawáde požjwagi.

C) O swátostech, které protestanti zahrhují. O swátosti biřmowánj, pořánj, poslednj pomazánj, swěcenj kněžstwa a staru manželstváho.

a) 191. Která gest prwnj swátost, kterauž protestanti zahrhují?

Swátost biřmowánj.

192. Proč zahrhují protestanti swátost biřmowánj?

Nemá prý w písme sw. ani základu, ani zaslíbenj.

193. Co učj protestanti o biřmowánj?

Že gest biřmowánj sprostý od cirkewnjch otců uwezený obyčej, gačo gest k. p. obyčej ten, swěcenau wodau se křopiti.

194. Ačkoli protestanti swátost biřmowánj zahrhli, předce nástin zachowali, a w čem pozůstává ten?

Dospělejší, škoie již odrostlé djetky činj před swým pastorem wyznánj wjry, ten ge w nj utwazuje, nad nimi se modlj, k stolu Páně ge připaustj a do křesťanské společnosti přigjmá.

b) 195. Co učj katolická cirkew o biřmowánj?

Biřmowánj gest swátost, w njž se křtěným křze wzpládánj rukau apostolských a křze pomazánj křžmem Duch swatý k utwizenj we wjře a we ctnosti udjly.

196. Má-li svátost biřmowánj swúg základ w pismě swatém?

Má owšem; Kristus Ježš ustanowil nejen slowy, nýbrž i zázračným způsobem. Napřed apóstolům Ducha swatého sljbil (Jan 14); na to jim přikázal, aby w Jeruzalémě Ducha sw. očekávali (Sk. ap. 1.); a posléz ge sám Duchem sw. zázračně biřmowal, we wjře ge oswjtiw a we ctnosti uperowniw. (Sk. ap. 2.)

197. Zdali apóstolé Duchem swatým biřmowali?

Kristům poswátnj čin, Duchem swatým biřmowati, uwedli a zachováwali apóstolé, sami na křtěné s modlitbou ruřau swých wzpládagje s aučinkem tařowým, že mluwili cizjmi gazyřy a prorořowali. (Sk. ap. 8 a 19.)

198. Má-li swátost biřmowánj swé zasljbenj w pismě swatém?

J zdaliž pař může býti wyneffeněgšj zasljbenj, než an sljben gest nám půwodce wsseho poswěcenj, Duch swatý, abychom geho milostj posilněni gsauce, wjru swau stále wyznáwali, a dle nj žiwi byli? Poněwadž ale protestanti toto poswěcenj nepřigjmagj, hágje wjru bez skutků, proto vlastně zawrhli biřmowánj.

a) 199. Která gest druhá swátost, kterau protestanti zawrhugj?

Swátost pořánj.

200. Proč zawrhugj protestanti swátost poňanj?

Že prý milost Božj řřtem udělená žádným hřřchem ztracena býti nemůžž, trest za wssechny i budaucj hřřchy že se nám na řřtu odpauští, a řřdyby něřřdo hřřšřil, že si gen na swůg řřřřt wzpomenauti má.

201. Co učj protestanti o poňanj?

Že toliřřo ctnost gest, řřteráž w lřřtosti nad hřřřhami a we wjřře odpustřřěnj pozůřřtáwá.

202. Gařř se děge poňanj dle protestantů?

Wědomj spáchaných hřřřřů: a strach božřřho trestu obřřřřj hřřřřňřřa hrůřřau: na to ale wjra w něm wznřřřne, že Bůh řřřze Krista odpustřř; wjra tato wřřřřřu hrůřřu z hřřřřňřřa řřgme, swědomj geřřo se upořřogj a poňanj gest wyřřonáno.

203. Co zamřřtagj protestanti z poňanj?

Žpověď a dořřřřřřňř zamřřtagj.

204. A proč to zamřřtagj?

Kristus prý žpověď nenařřřřil; a an Kristus za nás žadořřř učinil, nepotřřřbugeme prý sami za sebe žadořřř řřřřřř.

205. Žač powažugj protestanti rozhřřřřěnj?

Rozhřřřřěnj samo powažugj za sprostě prořřřřřř, že nám Bůh trest hřřřřu odpauští.

206. A proč považugj rozbřessenj za sprosté prohlássenj, že nám Bůh trest hřjchu odpauští?

Proto, že prý Kristus své apostoly nesplnomocnil, hřjchy odpauštíti, toliko odpustěnj oblašovati; kdež přece řekl: Wezměte Ducha sw., a komu odpustíte hřjchy: odpustěgj se mu. — Což ne nj paubé oblašovánj: ale pravé, auplné odpustěnj.

207. Co učj katolická cirkew o poánj?

Že poánj swátost gest, w které Pněz na místě božjm hřjssnjku Pa gicjmu hřjchy po řtu spáchané odpauští, řdyž ge srdečně lituge, sřrausšeně se z nich wyzná a za ně dle možnosti své zadošt učinj.

208. Kolik má do sebe hlawnjch částek swátost poánj?

Pět hlawnjch částek: Žpitowánj swědomj, litošt, upřjmné předsewzetj ř polepssenj, žpowěd a zadoštiučiněnj.

209. Gať se to děge?

Kdo w Boha wěřj. a považuge, gařých miloštj od něg dosahuge, pod geho saudem že stogj a proto přec že wřli geho přestupowal, zastydj a žformautj se, hřessenj si ošřliwř, začjnat Boha se báti a geg milowati. Wnitřnj bolest, že Boha, to neylepšřj dobré a wěčného saudce swěho urazil, pronřká i w ně, pudj ho ř upřjmnému se wyznánj z toho, co žawinil,

aby gen ulehčení našel a vzbudí v něm zároveň ten pevný úmysl, se polepšiti a gať mu možná navrátiti, nahraditi a naprawiti. Wjra ta předchází, aučiněuge a působí, že člověk hřích ze sebe stírá, wylučuge, wnitř se obnoveuge, posvěcuge a tudy rozhřešení hoden gest.

210. Zač považugj katoljci rozhřešení?

Rozhřešení že není gen paubě prohlášení, že Bůh Páscimu trest hřichu odpustí, nýbrž že gest to odpuštění, zničení hřichu a trestu věčného samo. Kristus totiž sřze Pněze, svého zástupníka a neb Pněz we gménu Kristowě odpaustí Páscimu hřích a věčný trest.

211. Dal Kristus svým apostolům a gegich náměstkům moc hřichů odpaustiti?

Dal; zagisté zřetelně wšli swau w tom progádril, řka: „Přigměte Ducha swatého, Pterým odpustíte hřichy, odpaustěgje se gim.“ (Jan 20, 22.)

212. A gaťe giné moci udělil Kristus svým apostolům a gegich náměstkům?

Dal gim taťe tu moc hřichy zadržeti, nebo doložil: „Kterým ge zadržíte, zadržáni gsau.“ (Jan 20, 23.)

213. Komu mohli apostoelé a náměstci gegich hřichů odpaustiti a komu zadržeti?

Sám Kristus těm toliho hřichy odpaustěl, Pterjž gich litowali; — ani apostoelé dle

swé libosti, gaŕ gim to napadlo, gednati nesměli, nýbrž těm hřichy odpaušstěli, genž si toho swau fagicnostj zaslaужili: zadrželi ale těm, kteřjž si sŕze swau neŕagicnost odpusstěnj nezaslaужili.

214. Negsaue wsewědaucj, gaŕ se mohli dowědět, co fdo zaminil a zdali toho srdečně lituge?

Na ten gediný způsob, fdyž wěřcj sami f nim přissedše na sebe gaŕ swé hřichy taŕ swau bolest ze sebe powjdali, čili se zpowjdali.

215. Který rozkaz Kristůw zawjrá giž do sebe zpowěd?

Rozkaz ten, aby apostolé a gegich náměstkové hřissnjkům hřichy odpaušstěli, nebo zadrželi, na čež zpowědi zapotřebj, by se wědělo, zdaž se odpustiti, neb zadržeti má a musj.

216. A čemu wzbužowali sami apostolé wěřcj?

Abj se zpowjdali. „Wyznáweyte se gedni druhým z hřichů swých.“ (Jaf. 5, 16.) Paŕli buďme wyznáwati hřichy swé, wěrný a spraweliwý gest Bůh, aby nám ge odpustil.“ (Jan 1, 9.)

217. A co činili wěřcj?

„Mnozj z wěřcjch přicházeli f apostolům, wyznáwagjce hřichy swé.“ (Sk. ap. 19, 18.)

218. Kterau zpowěd za lepšj uznáwáš, weřegnau, nebo:li saufromnj?

Zpowěd má slaužit f probuzenj, poučenj, f pofoře, a f polepsšenj hřissnjkowu; saufromnj

ge tedy lepšj, než weřegná; nebo mnohemu hřj-
ššnjku se ledcos řjci musj, což se weřegně řjci nedá.

219. Kdy se dowolowala w staré cjrkwí weřegná
zpowěd?

Když buď hřjššnjš obzwlášštnj ljtostj a řa-
gicnostj puzen sám si weřegně zpowědi žádal:
aneb řdyž biskup widěl, že by ř napravwenj
hřjššnjšowu a ř zpobožněnj giných wěřjcjch do-
bře poslaužila; powždy ale předcházela sau-
fromnj zpowěd, aby se nestalo pohorššenj.

220. Proč se ukládagj w Katolické cjrkwí za zpowjdané
hřjchy řagjcj řkuršowé, ř. p. modliti se, postiti se,
almužnu dáwati?

Aby hřjššnjš přjležitosti nabył, mrawnjho
naprawwenj. aučinně dořázati; tařé ale, aby do-
browolně za swé hřjchy wytrpěw časný trest,
Božj trest od sebe odwrátil.

221. Proč nám Bůh neodpausštj trest časny?

Byřby nám Bůh za hřjchy po řřtu spá-
chané trest wěčný odpustil: časný trest, lečby
nassi řagicnost zřusil, nám wždy neodpausštj;
a to proto ne, aby nám hřššenj zosřliwěl a
swé sprawedlnosti zadoř učinil, gař to pjsmo
řw. na řřáli Dawidowi ukazuje.

222. Wědělá se osobnjm dořtiučiněnjm ugma zásluhám
Řristowým?

Protestanti neprawě a bludně učj, že by, se
osobnjm dořtiučiněnjm zásluhám Řristowým

ugma dělala, a omlauwagj gen tjm swfig blud, že wjra samotná spassj a že dobrj skutkowé nemožnj gsau, an wšile nasse swobodná prý nenj; ale poněwadž se řagjci skutkowé gen mocj a s pomocj Kristowau Fonagj, gemu z toho čest a sláwa zůstáwá; geli giž milost wěřiti, wětšj důřaz; milosti gest, wěřiti a spravedliwě gednati.

223. Kterař powstali odpustkowé? Gařé pořánj uřládala cjrřew w prwnjch stoletjch hřjssnjřům welřým, weřegným?

Katolicřá cjrřew uřládala w prwnjch stoletjch tuhé, dlauholeté, weřegné pořánj welřým weřegným hřjssnjřům.

224. W čem záležela stará cjrřewnj řázeň?

Ti, řteřž těžce hřessili, postawili se prwnj den swatopostněho řasu před swěho biskupa, řterý ruřu swau na ně wložil, hlavu gegich popelem posypal, do řagjciřho raucha ge obleřl a na to s powzbuzenjm, aby řaufali w milosřdenstwj Bořj, z řrámu ge wyobcowal. A od toho dne museli řiwot přjřný, přjřřý, truchliwý wěsti, zwlářřnjřho gjdla a nářpoge museli se zdržeti, řer a řmyslných radořwáneř museli se řhrániti a zaměřřnánj řažděho, coby ge přjřliř do řwěta zapletlo, se museli wzďáliti; museli se při řhlebě a při wodě postiti, museli řwé tělo trýzniti, museli ři wřřeho řohodlj odřjci, museli mučennjřy uwězněné a giné nemocné obřluřowati; do řrámu wřtaupiti a

s wěřcjmí obcowati nesměli a gen postaupně do společnosti wěřcjcch a k účastenstwí oltáře přigati býwali.

225. Na kolikero třjd byli kagjcj hřjssnjci tehďáž roz-
děleni?

W cirkwi staré byli kagjcj hřjssnjci na čtyry třjdy rozděleni a z gedné třjdy postupowali do druhé.

226. Gať se gmenowala prwnj třjda, a kagjcj, do nj patřjcj hřjssnjci kterať se chowali?

Prwnj třjda se gmenowala třjda kagjcjcch a kagjcj do nj patřjcj hřjssnjci při službách bo-
žjcch w předssni se scházeli, a někdý ani tam ne,
nýbrž wenku pod ssrým nebem; i byli ode
wsseho odmrštěni, co se na oltári konalo a
těch křestanů, genž do chrámu sli, s pláčem a
wzdychánjm o gegich přjmluwu žádali.

227. Gať se gmenowala druhá třjda, a kterať se chowali
kagjcj do nj patřjcj hřjssnjci?

Druhá třjda se gmenowala třjda slyssjcjcch
a kagjcj, do nj patřjcj hřjssnjci zároweň s po-
hany, Židy a učenci w tom neyzadněgssjm oddě-
lenj chrámowě stáwali; mohli poslauchati, an
se ze sw. písma čtlo a slowo Boží hlásalo, na
to ale museli odgiti.

228. Gať se gmenowala třetj třjda, a ěterať se chowali řagjcy do nj patřjcy ěřjssnjcy?

Třetj třjda se gmenowala třjda řlečjcjch, a řagjcy do nj patřjcy ěřjssnjcy w chrámě při mřři řwaté až do obětowánj trpeni býwali, před obětowánjm na řolena padli, biskup se nad nimi pomodlil, požehnánj gim udělil a na to ge propustil.

229. A gať se gmenowala třjda čtwtá a ěterať se chowali řagjcy, do nj patřjcy ěřjssnjcy?

Čtwtá třjda se gmenowala třjda řto gjcjch, a řagjcy do nj patřjcy ěřjssnjcy giť při řlužbách boťjch až do řonce wytrwati mohli, mohli taťé w neděli při wřseobecných modlitbách s ginými wěřjcjmi řtáti, ale geřřtě ničehoť na oltář obětowati a tělo řáně řřigjmati nesměli.

230. A řdyť ěřjssnjcy tyto čtyry třjdy řagjcy řázně přěřřli, co teprw obdrželi?

Řdyť ěřjssnjcy wřřecťy čtyry třjdy řagjcy řázně přěřřli a uložené pořánj dořonale wyřřnali, obdrželi teprw rozěřřenj; byli do cjrřwe opět řřigati a wřřech duchownjch pořladů zůčastněni, což se obyčegně na zelený čtwtet řtávalo.

231. Řekni mi řěť, na gaťé časy bylo w řtaré cjrřwi pořánj wyměřeno?

W řtaré řatolicťé cjrřwi býwalo pořánj na dny, na čtyrycetidny (quadraťeny), a na řéta wyměřeno.

232. Gať se řál ten, komu na dny pořánj wyměřeno bylo?

Komu na 3, 10, 20, 30 dny pořánj wyměřeno bylo, musel se řrže ten celý čas při chlebě a při wodě postiti.

233. Gať se řál ten, komu na quadrağeny pořánj wyměřeno bylo?

Komu na quadrağeny (40) dny pořánj wyměřeno bylo, ten se musel řrż celý čas nejen při chlebě a wodě postiti, nýbrž i sám gisti a wšeho, coby ř geho pohodlj flaužilo, lázně, lože, řoně, wozu a giných wěcj se odřeřnauti.

234. A gať se řál ten, komu na mnohá léta pořánj wyměřeno bylo?

Komu na mnohá léta pořánj wyměřeno bylo, ten se musel řrż celý prwnj roř w pondělj, we středu a w páteř při chlebě a při wodě postiti, w ostatnjch dnech mohl ryb a wařenj pořjwati, ale masa a wjna doteřnauti se nesměl. Druhého, třetjho, čtwrtého rořu atd. se řagjci gařo w tom prwnjm roce w pondělj, we středu a w páteř při chlebě a při wodě postiti musel, ale auterj, čtwrteř a sobotu ři giř wyřaupiti, to gest w těchto dnech mohl masa a wjna pořjwati; — řterěžto wyřaupenj se řtalo, že w chrámě gistý počet řalmů se wymodlil a téhož dne gednoho neb wjce řudých nasýtil.

235. Proč ukládala církev tak přísné pokuty hříšníkům?

Katolická církev ukládala tak přísné pokuty hříšníkům proto, aby gich pořárala, napravila, a zároveň aby ge od časných buď w tomto, neb w druhém životě nástáwagjcich božích trestů oswobodila.

236. W kterých případech prominula katolická církev část uložené pokuty, neb zmírnila?

Když nastalo pronásledowání Přestánů, — když kagjcj pořánj uložené úplně newykonaw f smrti se blížil, — a nebo když se kagjcj dřjwe napravil, než pořánj uložené úplně wykonall; obzwláště w tomto poslednjm pádu církev úmysl swůg dosáhššj, pořánj ostatnj mu buď zmírnila, nebo ufrátila a nebo prominula, odpustila.

237. Koro si brala církev w takowémto swém nakládánj s kagjcjmi za příklad?

Aposstola Páně, sw. Pawla. W 1. listu ke Korintům 5, 3—5 čteme, že sw. Pawel smilného Korintčana wyobcowal, „we gménu Pána našeho Krista Ježíše wydal geg satanu f zahubenj těla, aby duch spasen byl.“ W 2. listu ke Kor. 2, 5—7 se wssať dočteme, že byw sw. Pawel o geho pořánj a života polepšsenj sprawen, ostatnj trest mu odpustil a na milost ho přigal.

238. A odpausstje počuty uložené, trest časný za hřichy, čeho se nábožně domeyšlela o Bohu cirkew?

Že také Bůh řagicnostj a horliwostj hřisnjšjů pohnut šrže zásluby Kristowy i trest časný jim odpustj, řterýž by w tomto žiwotě, obzwláštně ale, řterýž by po smrti w očisťci trpěti měli.

239. A proč se toho na Pánu Bohu domeyšlela?

Proto, že Bůh časné, tresty na hřisnjšjy z giných ohledů nespládá, nežli aby si hřessenj zosšlilwili, ř dobrému wůli swau obrátili a sprawedlnosti Božj zadošť učinili. Wida Bůh, že přigitjm a přetrpěnjm cirkewnjch počut hřisnjšj se polepššil, ge spořogen a cjl časných trestů gest dosažen a pař Bůh časné tresty naň buď nesložj, nebo ge z něho segme.

240. Co negsau odpustkowé?

Odpustkowé negsau odpusttěnj hřichů, řterýchž se člowěř dopustil a nebo buďaucně dopustj.

241. Co gsau odpustkowé?

Ulewenj 'w uložéném pořánj a prominutj časného trestu, dáwáli hřisnjšj důstatečné důřazy srdce řagicjho a myšli naprawené.

242. Proč ubjly řatolicřá cirkew za našich dnů odpůšřky, an se giž tař tuhě, dlaucholetě, wětegně pořánj neřoná?

J za našich dnů hřessjme, cirkew nám pořuty uřládá a Bůh ř naprawenj našsemu ča-

snými tresty směřuje a čím lehčí pokuty církev na nás sfládá, tím těžší časné tresty Bůh na nás složit může; a tím tedy vraucněšší musí býti prosba naše, aby nás Bůh ussetřil, a tím pevněšší, živěšší, zbožněšší musí býti naše důvěra, že nám odpustí; a právě to obé v nás obměšší rozjítí církev katolická prohlášením odpustků.

243. V kterých pať časch prohlášuje katolická církev odpustky?

V časch takových, genž obzvláštně s to gsau, aby ducha řagjicjho v nás wzbudili a ožiwili, řdyž nám Bůh neobyčejných dobrodinj prořáze, řdyž wseobecná nastane štěst, řdyž se stoletj celé ře řonci schyluge; atd.

244. Pod gakými wýmjinami prohlášuje církev katolická odpustky?

Že ten, řdo ři chce odpustků zjřati, se z řřichů swých řtrausseně wyznati a swátost oltářnj pobožně přigmauti, se modliti, postiti, almužnu dáwati, a na službách božjch a na průwodech prosebnjch podjlu bráti, řiwot řwůg naprawowati a we wjře, naděgi a lásce se rozhogňowati má!

245. Gaké pobožnosti se řonagi w milostiwém čase, dořud odpustky řrwagi?

Chrámwé gsau od rána do wečera ř při-
getj wěřjcjch otewření, prwnj a poslednj dny

ge swátost oltárnj F wečegně poſloně wysta-
wena, swátost poſánj Fagicjm se poſluge,
proſebnj průwody se držegj atd.

246. Gať působj odpuſtkowé?

Blahoděgně; Fdož odpuſtků doſáhl, může
ſwědomj ſwé upoſogiti, může ſwé trápenj ne
za treſt, nýbrž za ſpaſitelné zſauſſenj Božj po-
wažowati, může umřiti w té krásné naděgi, že
na wěčnoſti poſutowán nebude.

247. Na čem se zaſládagj odpuſtkowé?

Odpuſtkowé se zaſládagj na záſluhách Kri-
ſtowých, a pro ty gen se gich uděluge.

248. Kdo oplnomocnil církew odpuſtků udjleti?

Kriſtus Ježíš, genž ſwým apoſtolům řekl:
„Amen, amen prawjm wám, coſoli ſwázete na
zemi, bude ſwázáno i na nebi a coſoliw rozwá-
žete na zemi, bude rozwázáno i na nebi.“ (Mt.
18, 18.)

249. Co protestanti držj o odpuſtcjch?

Lehčegj, tupěgj ge; ſami ale w učenj ſwém
o wjře a o Fřtu taťowé odpuſtky magj, gaťých
žádný papež geſtě neudělil a žádný Fatoljř ani
zjſtati nechce.

a) 250. Která geſt třetj swátost, kterqu protestanti
zawrhugj?

Poslednj pomazánj.

251. Proč zahrnuj protestanti poslední pomazání?

Nemá, prý, v písmě ani základu, ani zaslíbení.

252. Co učí protestanti o posledním pomazání?

Že jest jen sprostý od církevních otců zavedený obyčej.

b) 253. Co učí katolická církev o posledním pomazání.

Poslední pomazání jest svátost, v kteréž nemocný skrz pomazání svatým olejem a skrz nařizenou modlitbu kněžskou milosti Boží k prospěchu duše a těla dosahuje.

254. Má-li poslední pomazání svůj základ v písmě svatém?

J má; dle vůle Kristovy apoštolé již 34 jeho živobytí nemocné olejem mazali a uzdravili. (Mar. 6, 13.)

255. A co nařizuje apoštol Jakub na rozkaz Kristův?

Žagisté jen na rozkaz Kristův nařizuje apoštol Jakub: Staněli kdo z vás? zavolej kněží církve, a necht se modlí nad ním, maŕice ho olejem ve gměnu Páně. (Jak. 5, 14.) A což náš Pána Spasitel sám bezprostředně a nebo skrz své apoštoly poručil, stegnau platnost to má u těch, genž v něj věří.

256. Má-li poslední pomazání i své zaslíbení v písmě
svatém?

Jistě má; apoštol Jakub praví dále:
„Modlitba vždy uzdraví nemocného, polehčej
gemu Pán a gestliže gest v hříšcích, budou mu
odpuštění.“ (5. 15.) Působí tedy poslední poma-
zání nejen uzdravení a polehčení, nýbrž i od-
puštění hříchů.

a) 257. Která gest čtvrtá svátost, kterou protestanti
zavržugí?

Swěcení kněžstwa.

258. Proč zavržugí protestanti swěcení kněžstwa?

Proto že prý všichni křesťané sobě rovní
a stejně oprávněni jsou, Evangelium hlásati,
a svátostmi posluhovati; že toliko pro zachो-
vání pořádku od svého osobního práva upau-
stíje na osoby zvláštní to samé skládají; že
tedy jeden, každý gegich duchovní nikoli od
Boha, nýbrž od obce splnomocněn gest; což
Kristus Pán tak neustanovil, a církev také
nikdy nederžela.

259. Co učí protestanti o swěcení kněžstwa?

Že gest jen papežský nálež, aby duchovní
a světské osoby od sebe rozděleny byly; a to
na prospěch kněží, a aby papežové lid lepší
v svém otroctví drželi. Žádná obzvláštní
milost že prý s ním spogena není.

b) 260. Co učj Katolická cirkew o swěcenj kněžstwa ?

Swěcenj kněžstwa gest swátost, kterauž se těm, genž se službě cirkewnj oddáwagj, moc dáwá gať nad prawým tělem Kristowým, tať nad geho duchownjm tělém, kterěž gsau wěřicj.

261. W čem pozůstáwá ta moc nad prawým a duchownjm tělem Kristowým ?

Pozůstáwá w tom, aby chléb a wjno w tělo a Frew Páně proměňowali a nebeskému otci obětowali (Luk. 22); — a aby wěřicjm hříchů odpausťeli a neb zadržowali. (Jan 20.)

262. Gest to prawda, že wšickni křesťané sobě rownj a stegně splnomocněni gsau, Ewangelium kázati a swátostmi posluhowati ?

Nenj to prawda; Kristus si z wěřicjch apóstoly wymolil a toliko ge opráwnil k hlásání Ewangelium a k posluhowání swátostmi. Totiž apóstolé činili, gať to na mnohých místech písma sw. čteme, F. p. w Sk. ap. 13, že Sawla a Barnabáše k djlu Božjmu oddělili.

263. Gest to prawda, žeby byl duchownj od obce splnomocněn ?

Protestantský duchownj, proč ne ? to neupírá. Ontě toliko učitel náboženstwj, dohlédač mravů, aud policie; na čemž ale neywšce záležj a co vlastně býti má, to nenj; nenj kněz, po-

něwadž neobětuge, platně nerozhřešuge. Kato-
lický duchownj, ale proto že kněz gest, nemůže
býti od obce splnomocněn; nad věcmi božský-
mi, duševními nepatří žádné obci právo. —
„Od Krista byli povoláni apoštolé a od Krista
nástupníci apoštolů poslání a splnomocnění
býti museli, an jeho zástupitelé a pokračova-
telé v spasitelském jeho úřadu stau.“

264. Kterak se toto poslání a splnomocnění stávalo?

Kristus vytáhl na své apoštoly ruce, a
požehnal jim; tak gménem a mocí vztaho-
wali jeho apoštolé ruce své na ty a žehnali
jim, když se službě Boží oddávali. (Luk. 24,
50.) „I wyvedl je ven do Betanie a pozdvih
ruku svých, dal jim požehnání.“ — (Mt. 28,
18—20.) „A přistoupiv Ježíš k nim blíž, mlu-
vil jim řka: Dána jest mi všeliká moc na
nebi a na zemi. Protož gdauce učte všecy
národy, křtíce je ve gménu Otce i Syna i Du-
cha swatého; učte je zachováwati všecko,
což jsem koli přikázal vám.“ (Sk. ap. XIII.
2, 3.) „A když oni slaužili Pánu a postili se,
řekl jim Duch swatý: Oddělte mi Sawla a
Barnabáše k dílu, ku kterémuž jsem je povolal.
Tedy postice se a modlce se a vzhládajce na
ně ruce propustili je.“

265. Kterak se stává toto poslání a splnomocnění za
násich časů?

Až podnes vztahují biskupové, nástupníci
apoštolští své ruce na ty a žehnají jim, když

se službě Boží oddávají, a to nazývá se svěcením kněžstva.

266. Bůh obzvláštní milost obdržuje na kněze posvěcený?

Obdržuje tu milost, aby úřad svůj ke cti a chvále Boží a k spasení duší náležitě vykonával.

a) 267. Která jest pátá svátost, kterouž protestanti zamrhují?

Svátost stavu manželského.

268. Proč zamrhují protestanti svátost stavu manželského?

Protože, ač prý manželství božského ustanovení jest a svá zaslíbení má, zaslíbení ta jen na čas trvají a pauze pozemských věcí se týkají; — taková zaslíbení má prý také úřad a proto by tím samým právem i úřad k svátostí připočten býti měl.

269. Co učí protestanti o stavu manželském?

Že jest toliko občanská smlouva a svazek rozlučitelný; umluva totiž mezi mužem a ženou mocí zemského zákona učiněna, k vychování dítěte a k společnému vypomožení tak dlouho pospolu žiti, dožud z příčin důležitých pro jednu neb druhou stranu lépe nebude, od sebe se odděliti a v jiné, nové manželství vstoupiti.

b) 270. Co učí katolická církev o stavu manželském?

Stav manželský gest svátost, kterau se dvě swobodné křesťanské osoby, muž a žena, pro celý život swúg s sebou oddávají; Bůh pať gim té milosti uděluge, aby w manželském stavu swém bohabogně až do smrti setrwali, společně sobě pomáhali a dítky své křesťansky vychowali.

271. Gať dokážeš, že stav manželský netoličo smlauwa, nýbrž i swátost gest?

An člověčenstwí dwogjmu pořádku naležj, přirodnému a mravnému, mohlo gen tať wyfaupeno býti, že fromě pozemského kmenownjho otce, Adama, druhého duchownjho otce, Krista, dostalo a tento duchownj otec toličo rozplozením se onoho pozemského otce gemu dán býti mohl, tať gačo se rozplozenj Adamowo toličo spasitelským prostřednictwím Kristovým stát mohlo. Pohlawnj spogenj tedy, gačošto pramen rozplozenj Adamowa w počolenj před Bohem giž wyfaupené z počátku hned na Kristu člověka se ugawssjmu spočjwá; čili, manželstwo samo w sobě gest swátost.

272. Zač wyhlásil Kristus manželstwo?

Taktěž Kristus manželstwo za sňatek swatý, swátostný wyhlásil; onť ho sám swau božskou přítomností w Káni Galileyské poctil a swadebnjším potřebami sewřeným zážrahem prw-

njm pomohl; onť na samého Boha se odwo-
lal, že ho w rági ustanowil a že se nedá žá-
dným rozwedenjm zrušiti.

273. Gať dořážeš, že dle wůle Kristowy staw manželstý
swazeť nerozlučný gest?

Přistaupili gednau farizeowé ku Kristu
Ježíšsi, pořašsegje ho a řkauce: Slušjli člo-
wěku propustiti manželku z řteréřoli přjčiny?
Řterýmžto odpověďel: „Co gste nečtli, že ten,
řterý učinil-člowěřa, z počátku muže a ženu
učinil ge a řekl: opustj člowěř otce a matku
a přidržj se manželky swé, i budau dwa w ge-
dnom těle.*) A tať giž dle wůle Božj negsau
dwa, ale tařměř gedno tělo. A protož, co Bůh
řpogil, člowěř nerozlučug.“ Řekli gemu: „Proč
tedy Mořžjš rozřázal listěř zapuzenj dáti a pro-
pustiti?“ Dj gim: „Mořžjš pro twrdost řrdce
wasřeho dopustil wám propašřtěti manželky
wasře, ale z počátku swěta nebylo tať. Prawjm
pať wám, že řřořby řoli propustil manželku
řwau, leč pro smilřwo, a ginau pogal, cizoložj,
a řřoř propuřřtěnaug pogme, cizoložj.“ (Mt. 19.)

274. Dobře-li, že staw manželstý nerozlučný gest?

Dobře; nebo řřdyby to wšibec platilo, žeby
se manželé od sebe odděliti a zas s ginými oso-
bami zasnaubiti mohli, lidé by ři za nářtrog

*) Gedno tělo. A co se řtalo gedným tělem, wjce
w dvě těla rozděleno býti nemůže. Red.

smilstwa slaužili, tělesné žádosti by slusných mezi přestupowaly, w domácnosti a w obci by panowala neswornost a nepokog, wychowánj a zaopatřenj dítě by se prunedbávalo a obzwláštne pokolenj ženské by při tom trpělo. Kdežto naproti tomu, an lidé wědj, že gediné smrt manžely rozlučuje, rozmyslně w manželský staw wstupugi a gsauce giž gednau spolu spogeni, pozor si dáwagi, aby lásku, wěrnost a poslusnost sobě zachowali, aby si wespoleť pomáhali a ulehčowali, aby geden druhému k potěšenj a k prospěchu byl.

275. Dowoluge-li ale Kristus manželku pro smilstwo propustiti, co wlastně tím chce?

Nechce, aby manžel a manželka po propustěnj opět w nové manželstwj wstaupili, nýbrž chce, by gen stolem a ložem od sebe se rozwedli, aby se káli a opět se sgednotili, gať to i sw. Pawel we gměnu Kristowě poraučj: „Těm, kterj gsau w manželstwj, přiřazugi ne gá, ale Pán, ať žena od muže neodchází; paťliby odesla, ať zůstane newdána, aneb ať se zase s mužem swým smjřj. A muž nepropaustěg ženy.“ (1. Kor. 7, 10. 11.)

276. Proč nazývá sw. Pawel manželský staw welkým tagemstwjm w Kristu a w cirkwi?

Poněwadž se skrz staw manželský to duchownj nebeské spogenj wyobrazuge, kterěz bez roz-

laučenj na wěky trwá mezi Kristem ženichem a cirkwí, chotj geho. (Efez. 5, 32.)

277. Zač se magj Křesťansstj manželé powažowati?

Křesťansstj manželé magj se powažowati za wywolený nástrog Boží, aby se negen počet lidj na zemi, nýbrž i počet wěřicjch w cirkwi a počet Swatých na nebi sřz ně rozmnožowal.

278. Gať se magj Křesťansstj manželé wespoleť chowati?

Křesťansstj manželé se magj wzájemně chowati, gaťo Kristus a cirkew. Manžel má swau manželku milowati, gaťo Kristus cirkew miluge: a manželka má manželowi swému geho lásku poslussnostj odpláceti, gaťo cirkew odplacuge Kristu geho lásku tau neywětšj poslussnostj.

279. Kde a od koho má proto staw manželstý požehnán býti?

Má býti w chrámě od Fněžstwj apoštolstého požehnán; neboť gaťo manželstwj nasseho pozemstého otce Adama předstawuge, musí Kristus duchownj otec náš, Fněžstwj apoštolstým od něho zřizeným a stále trwagicjm předstawen býti. A gaťo F rozmnoženj člowěčenstwa prostřednictwj Kristowa třeba bylo, tať potřebuge manželstwj F docilenj swých záwazků a powinnostj Fněžstého požehnánj a s njm spogené milosti Boží, kteráž se mu tať udjli.

280. Má-li tedy staw manželstý gen časná zaslíbení
pro sebe?

◊ ne; staw manželstý má a musí zaslíbení
věčná pro sebe míti, neboť až do věčnosti sahá
a s nebem jest spřizněn.

281. Která manželstwj se gmenugi manželstwj smíšená?

Taková manželstwj, kdež manželé stegně
wjry negsau, kdež-geden z manželů jest katolijř
a druhý nekatolijř; Luterán, nebo Helweta.

282. Proč zawrhuge rozum smíšená manželstwj?

Protože w smíšených manželstwjch negsau
stegná práwa.

283. Má-li se manželům na všem dařiti, co nesmj a co
musí býti?

Má-li se manželům na všem dařiti, nemůže
a nesmj geden z nich podporován a druhý zfra-
cován, geden z nich oblehčen a druhý stížen,
geden z nich oswobozen a druhý wázán býti;
— co slusj a patřj manželowi, totiž má man-
želce slusseti a patřiti: a co manželce swobodno
a dowoleno jest, totěž musí manželowi swo-
bodno a dowoleno býti.

284. Vynj ale, gaťe práwo má manžel nekatolijř proti
manželce katoličce?

Geli manžel nekatolijř a manželka katolička,
nenj manžel nekatolijř dle učení swého na man-
†

želku katolíčku až do smrti paután a může gi z důležitých příčin propustiti a s ginau se zašnaubiti.

285. Má totéž práwo proti manželowi nekatolíčku manželka katolíčka?

Nemá; manželka katolíčka gest dle učení našeho ná manžela nekatolíčka až do smrti pautána; a kdyby i manžel nekatolíč od ni rozveden byw, poznowu se oženil, ona předc za geho žiwobyti poznowu se prodati nesmí a nemůže.

286. A gať to wždy dopadá w manželstwj, kdež stegná práwa negsau?

Žlé to dopadá; gedna strana tu wždy trpí.

287. Která gest druhá příčina, proč rozum smištěná manželstwj zawrhuge?

Ta, že w smištěných manželstwjch dítka se bohabogně wychowati nemohau.

288. Co bylo ohledně wychování dítěť z manželstwj smištěných nařženo?

Záponem zemským bylo nařženo, aby, geli manžel katolíč a manželka nekatolíčka, wšestky gegich dítěť mužského i ženského pohlaví po katolíčku wychovány byly; geli ale manžel nekatolíč a manželka katolíčka, dítěť mužského pohlaví w nekatolictwu, dítěť pohlaví ženského po katolictwu se wychováwati magj a teprw

tenkrát, když manžel nekatolič povolí, mohou se děti mužského pohlaví po katolicku vychováti.

289. Učinil zákon ten, ačkoli nemolně, násilí srdci matřskému ?

Činil, neboť manželka katolička gest tak dobře matka synů, jako dcer svých, nemůže jí to tedy lhostegně býti, aby dcery její v poznání pravdy a v věčném spasení přišli, synové její ale ne.

290. Dělá se tu škoda dětám pohlaví mužského ?

Dělá; gať za to děti pohlaví mužského mohou, že drjwe již, než pravé od nepravého rozeznávají, otec nekatolič proti pravému náboženství ge popuzuge, v nepravému vede a do nebezpečností věčné záhy uvrhne, a manželka v tomu proti vůle své lhostegně přiblížení má.

291. Mohau se v smyšlených manželstvích i děti ženského pohlaví dobře vychováti ?

Nemohau, a sice pro pohoršlivé příklady, pro urážlivé řeči, kteráž doma na svém nekatolickém otci a na svých nekatolických bratřích vidí a slyší; důkladného náboženství, dořadné nábožnosti nedogdau, genom se vládnými stánu a v čas potížení odpadnu.

292. Která gest třetí příčina, proč rozum smýšlená manželství zahrhne?

W smýšlených manželstvích těžce se dosahuje společná pomoc, která gest Fromě rozpuštění lidstva a vychování dětí, cíl stavu manželského gest.

293. W čem pozůstává ta společná pomoc manželů?

Pozůstává w tom, aby se obapolně vzdělávali, we zlých dnech se těšili a sworně spolu žili.

294. Stávají-li se to w smýšleném manželství, a proč ne?

Nestává, a proto ne, poněwadž manželowi lhostegným, zbytečným přichází, což manželka za swaté a ctihodné považuje a w čem manželka útěchu nachází, to manžel za powěru drží. Nestrownáwagi je w té neyhlawněgšší věci, tím méně w giných případnostech strownáwati se budau; ano toto swé nestegné náboženské smeyšlení dost často trpčým wygádčejm, zwláště, geli náruživost pobauřena, progewj a dá to prwnj příčinu k wyčítkám, k útržkám, k různicem, k rozdwogení mysle, k ubasnutí lásky, k hrubému nařládání a k dlouholeté newůli mezi manželý.

295. Která gest čtvrtá příčina, proč rozum smýšlená manželství zahrhne?

W smýšleném manželství katolická strana w nebezpečnstwí padá, wjeru swau zapřítí a ztratití.

upjrána býwá. Což protestanti gegj apofstolstwj a opravdiwoŝt neupjragj? což protestanti gegjmu Pněžŝtwu moc a platnoŝt poŝwátnj neupjragj? což protestanti i ŝlawu maňželŝtému dŝiŝtognofť ŝwátofťi neupjragj? J musela by ŝama ŝobě na odporu býti, řdyby tu ŝchwalowala, řdež zawrhowána býwá, a řdyby to ŝchwalowala, což u ŝebe neywjc zawrhuge.

300. Pod gařau wýmjinřau dopauŝtj řatolicřá cřřew ač boleŝtně, maňželstwj ŝmiŝŝená?

Řdyž ŝe ženich neřatolicřý přeř oddawřami zgewným úpifem a ŝwěřectwjm poctiwých dwau mužů zawazuje, že ŝwě djetky mužŝtého i ženŝtého pohlawj w náboženstwj řatolicřém wychowáwati nechá. řagifťe lehce to něŝti nemůže, ždali buřaucj rodiny gj oddány žůŝtanau, řili nic.

301. Může, řoliř ŝwátofťi protestanti přigali, ale poruŝili?

Dwě: ŝwátofť řřtu a ŝwátofť oltářnj.

302. Řoliř ŝwátofťj dořonce zawřhli protestanti?

Pět: ŝwátofť biřmowánj, pořánj, poŝlednj pomazánj, ŝwěcenj Pněžŝtwa a ŝlawu maňželŝtého.

303. Dobřeli gednali?

Welmi žlé a neŝřaŝtně; řřze ŝwátofťi půř ŝobj na nář Křiŝtus blahoděgně. Patero ŝwátofťj zawřhře paterý proŝřeřeř Křiŝtu odňali,

blahoděgně na ně působiti a člověk tu gest w patero hlavních potřebách života svého bez pomoci Boží. Porušení svátosti Přtu a svátosti oltářní plnomocné odpustky hřessení ze Přtu si udělali a ze svátosti oltářní Krista wyzdvihli.

304. A když wse sebečeme, eo bylo o swátostech řečeno, kdo má prawdu, Katoljci čili protestanti?

Katoljci magj prawdu.

VII. O oběti nowého zákona.

a) 305. Co učj protestanti o oběti nowého zákona?

Když Kristus Ježíš to neywětší trápení, kterým gsme za své hřichy trestáni býti měli, wědomě a dobrowolně za nás přewzal, když na Pěji přew swau wyléwage smrt za nás podstaupil, obět dořonalau Nebeskému otci za nás přinesl, kterážto přewawá smrt Páně obět nowozákonnj gest.

306. Zač pořládaj protestanté obět oltářní, obět messní, mši swatau?

Poněwadž, přý, obět Kristowa na Pěji geděfráte wyřonána bywší na wždy platj a žádné nové oběti třeba není: pořládaj protestanti obět oltářní, obět messní, mši swatau za powěru a za modlářstwj.

307. Udey nám ty prawé přičiny, proč protestanté mši smatau zawrhli?

Protestanté we swátostech paubé ruhogemstwaj odpusttění widauce, zawrhli skutečnau přítomnost Kristowu we swátosti oltářnj; a skutečnau přítomnost Kristowu we swátosti oltářnj zawrhšše museli mši sw. spolu zawrhnuti. A museli gi zawrhnuti i proto, poněwadž wjra žiwá, že Kristus před našima očima Otci nebeskému za nás se obětuge, s to gest wnitř-nás roznítiti, obrátiti a zcela obnowiti; to se ale s gegich učenjm o ospravedlněnj bez poswěcenj nesrownáwá.

h) 308. Co gest obětowati?

Obětowatá gest, z lásky, wděčnosti, uctiwošti a oddanosti k Bohu wěc milau darem mu přinésti, s úmyslem tjm, že bychom hotowí byli, wšech statků, ano i žiwota se zbawiti, řdyby toho Bůh žádal.

309. Proč obětowali lidé Bohu?

Lidé Bohu obětowali:

1. Aby Boha co swrchowaného Pána poctili,
2. aby mu za milosti obdržené děkowali,
3. aby si nowých dobrodinj na něm wyprosili,
4. aby od něho dosáhli odpusttění hříchů.

310. Co obětowali lidé Bohu?

Kadidlo, owoce a obilj, chléb a wjno, ptactwo a dobyteř.

311. Mohla wylitá Frew zwjřat hřjchy nasse shladiti?

Nemohla, an mezi nassim hřjchem a nezawinilým zwjřetem a uraženým Bohem ani spogenj, ani wzágemnosti nenj.

312. Proč bylo tedy w zákoně starém toliř suchých, mořřých a Frawových oběti nařjzeno?

Gednař aby w slusné poddanosti ř Bohu lidi udržely, ginař aby prozatim welikau obět smjřenj zastaupily a zesmyslnily, řterá w plnosti řasu na wyřaupenj lidské Bohu poddána býti měla.

313. A řdo podal Bohu tu mocnau a platnau obět, řterá shladiwssi hřjchy nasse osprawedlněnj a poswěcenj nám přinesla?

Kristus Ježš, řterýž w gedné swé osobě božstw ř člowěčenstwjm spogil, aby božstw ř člowěčenstwjm smjřil. Celý žiwot Kristu byl paubě se obětowánj; wssemu se podřobil, wsse si odepřel, sám sebe tařměř zničil, by co poslusný syn otci swému za nás zadořt učinil, až řonečně při poslednj wečeři tělo swé a Frew swau nám ř požjwánj a i hned po tom sám sebe na smrt řřjže wydal.

314. Co učj Katolicřá cřřew o wečeři Páně?

Katolicřá cřřew má za prawé, že wečeře Páně negen swátost, ale tařé neřrawau obět nowého zákona gest.

315. Kterať dožážeš, že wečeře Páně neřwawá obět nowého zákona gest?

Kristus při poslednj wečeři to samé činil, co zákon obětnj činiti přikazowal, a na řiži řwawě wyřonal, co při poslednj wečeři neřwawě řonal.

316. Gakau úmluwu zawedl Hospodin s Izraelskými řrze Mogžisse?

Hospodin zawedl s Izraelskými řrze Mogžisse tu úmluwu, že gegich Bohem bude, oni pař geho národem; že geg magj ctjti, on pař že gim bude žehnati. To gest ta stará úmluwa, starý zákon.

317. A co při tom dělal Mogžjš?

Mogžjš obětuge howádřo zabil na znamenj, že on a lid geho trestu božjho hodni a tařé hotowi gsau s lářky, uctiwosti a poslušnosti ř Bohu wřřeho statřu i žimota se zba-witi, řdyby toho gen žádal; na to weřegně přikázanj Božj přečetl a pař řrwe nabraw, Izraele pořropil, řřa: „To gest řrew úmluwy, řterauž s tebaw učinil Hospodin.“ (2. Mog. 24.)

318. Gakau úmluwu zawedl Kristus při poslednj wečeři s námi?

Při poslednj wečeři Kristus řwé aposttoly a řrze ně nás za djetřy otce nebesřého, za řwé přátely prohlásil; a pařli zachowáwati budeme, co on přikazuje nám a odpustřěnj hřjchů nám

pogistil. To gest ta nowá úmluva, nowý zákon.

319. A čim se nám zasljbil wýslowně Kristus při poslednj wečeři?

Že na nasse smjřenj tělo swé za nás wydá a Frew swau wylige, což taťe na Přejzi splnil. W Frewi tedy učiněna byla i nowá úmluva.

320. Když w zákoně starém kněžj obětowali, gať si počjnali?

Howádka zabiwšse, Frew geho od geho těla oddělili.

321. A co konal Kristus při poslednj wečeři?

Wzal chléb do swých ručau a řečl nad njm: „to gest mé tělo“ a na to wzal kalich s wjnem do swých ručau a řečl nad njm: „to gest má Frew,“ tať tedy oddělil Frew od swého těla, což se i napotom stalo, an tělo geho na Přejzi pnělo a Frew geho na zemi wyteřla.

322. Gať si dále počjnali kněžj při obětowánj starozákonnjm?

Wybrali 3 howádka ty neylepšj částky a spálili ge ke cti Bohu, ostatnj obětugjcjm wrátili a ti to s přátely swými w tať nazwaných hodech lásky stráwili.

323. Co znamenalo gjdánj howádka obětnjho?

Že obětugjcj, berauce ze swé Bohu podané oběti podjl smyslnj, že sobě žádagi, aby taťe

mrawnjšho z nj vyplýwagjcjho užitku, smjřenj totiž a milosti Božj, nabyli.

324. A co dále řonal Kristus při poslednj wečeři?

Podával tělo swé a řew swau apostolům řka: „Wezměte a gezte — wezměte a pjte wšicčnř z tohó.“

325. Ale proč řonal Kristus při poslednj wečeři a napřed giž neřwawě, což napotom řwawě na řřžř wyřonal?

Dle obyčege obětnjšho máme tařé pořřwati z oběti Řristowy, abyřhom osprawedlněnj a poswěcenj nabyli; než toby wšsem lidem na wšseř mřstěř a po wšseřř řasy mořřho nebylo, an se Řristus toliřo gednau, na gednom mřstě a w gednom řase obětowal — a řdoby mohl z geho řyrowěho těla gřsti, řdo řyrowau geho řrew přti? Proto tedy před řwau smřti giž řlěb a wřno w tělo a w řrew řwau proměnil, za nás se obětowal a ř pořřwánř se nám podal.

326. Kdy byla giž wečeře Páně wyobrazena?

Giž we wěřu patriarchálnjm. W řaseř Abrahawých řil w Chanaan gařýs řněž a řnjže Melchisedeř (řrál sprawedliwý), o gehoř rodu přřmo řw. ničehoř neprawj a ničehoř o geho smřti, gařoby bez otce a bez matřř byl a gařoby řřwot geho počáťku a řonce neměl a ten obětowal řlěb a wřno Bohu. (1. Mogg. 14.)

327. Gař nazýwá proto řalmřsta řw. Dawřd Řrista p.?

Řněžem ho nazýwá podle řádu Melchisedehowa.

328. Kým byla již w starém zákoně wečeře Páně předpověděna?

Prorokem, Malathiášsem. Uvádí Boha takto mluvícího: „Nemám zálibený na vás a žádných darů z ruken vašich přigymati nebudu, neb od východu až do západu veliké jest gme: no mé mezi národy a na každém místě obět čistá mi obětována bude. (1, 10. 11.)

329. Proč neplatí tento prorocký výrok o frwawé oběti Kristové?

Poněwadž Kristus, an toliko gednau a na gednom místě na hoře Kalwarii umřel, gednau genom a na gednom místě se obětował; ale platí o wečeři Páně, fterau cirkew po celém swětě rozššřená nefrwawě na oltářích koná.

330. Co přikázal Kristus při poslední wečeři swým apostolům?

Aby apostolé tuto geho wečeři opětowali, totiž aby chléb a wjno Bohu obětowali, w tělo a w krew Páně proměňowali a s wěčjimi požíwali.

331. Činili tak apostolé?

Činili; w skutcích apostolských folikráte čteme, že chléb lámali a sw. Pawel k Židům píse: „Máme oltář, z něhož ti gisti nemohau, fterj stánku slaužj.“ (13, 10.) Kde oltář, tu oběť.

332. Činili tak kněží v prvních třech církevních stoletích a dále se tak posud?

V prvních třech církevních stoletích se kněží s věřícími scházeli, věřící kladli na oltář vjno a chléb, kněží to Bohu na oltáři obětovali a v tělo a v krev Páně proměňovali, načež všichni pospolu oběho požívali a tak se dále až posud. Večeře Páně se slavila a slaví.

333. Co byla večeře Páně od starodávna gmenována a proč?

Dle výslovné vůle Páně se večeře jeho obětuge a sice na oltářích, protož slaula od starodávna obět oltářní; gmenuge se také mše swatá, poněwadž obět oltářní s přidányi obřady a modlitbami swými se zawjrá takto: *Ite, missa est* — gďte, poslána gest.

334. Co gest tedy mše swatá?

Mše swatá není ani powěra, ani modlářstwí, gať gi protestanti zlehčugi, nýbrž gest obět a sice obět neřwawá nowého zákona, wždy trwagící památka oběti řwawé, řterauž Kristus Jezš na řříži dořonal.

335. Proč gest mše sw. obět?

Poněwadž gest při ni wšsecko, čehož ř oběti třeba: obětugící, řněž totiž w řpasitelřém řonání Kristowě pořračugící, — obětní dary a

sice chléb a wjno; — proměna těch darů, a sice chléb a wjno w tělo a w krew Páně se proměň a požjwá; — a příčina, proč se obětuge, abychom Boha důstogně poctili a s sebau smjřili, a abychom za dary obdržené Bohu poděkowali, a nowých si na něm wyprosili.

336. W čem se rozeznáwá obět messnj od oběti křjže?

Obět messnj není giná obět, nýbrž tatáž obět křjže, ale s tím rozdílem, že se Kristus nekrwawě, newiditelně, poswátně, tagemně w nj obětuge.

337. Utečij se křže obět messnj ugma oběti křjže?

Utečij — alebrž obět messnj předstawuge nám obět křjže, a gegj owoce přiwlastňuge.

338. Proč přigjmá kněz při mši swaté pod obogi, kdežto přigjmá-li co kagjcj, pod gednau toliho způsobau přigjmá?

Při poslednj wečeři Kristus obětowal, apostoly kněžmi nowého zákona učinil, pod obogi se jim k požjwánj dal; při mši sw. kněz obětuge, tělo a krew Páně od sebe dělj a proto pod obogi přigjmá.

339. Když wsse sebečeme, co o oběti nowozákonnj řečeno bylo, kdo má prawdu, katoljci čili protestanti?

Katoljci magj prawdu.

VIII. O obcowánj Swatých.

a) 340. Co učj protestanti o obcowánj Swatých?

Protestanti učj, že Přestane věrau w Kristu spogeni gsau, společnj djl na geho smrti berauce, sřz Přerauž od trestu hřichu wyřaupeni gsme.

341. Co ale upjragj?

Žeby si věřicj sřz své zásluby wespoleř prospjwali a žeby žiwj a zemřelj na sebe působili.

342. Proč to upjragj?

Proto že prý samotná wjra osprawedlnuge, dobřj skutkowé že možnj a záslužnj negsau a že Bůh beze wsseho ohledu na činěnj a opuřtěnj nasse giž od počátku něřteré ř spaseňj a giné ř zatracenj předzřjdil.

343. Koliř tedy mjřt přigjmagj protestanti na wěčnosti?

Toliřo dvě mjřta; nebe a peřlo. Očiřtec zawrřugj.

344. Co učj protestanti o počř Swatých?

Učj řice, že ři Swatých připomjnatj můžeme, abychom ge následowali: ale že ge nemáme ctjti, řjm méně gegich obrazy a ořtatřj.

345. Proč swaté a gegich obrazy a ořtatřj ctjti nemáme?

Že, prý, to Bůh zařázal, řřa: „Gá gsem Hospodin! toť geř gměno mé! řláwy řvé

ginému nedám, ani chwály své rytinám.“
(1. Mogž. 42, 8.)

346. Co učj protestanti o wyznánj Swatých?

Že se Swatj o nás nestaraj; a bytby se taťe
za nás přimlawali, že ge o gegich přjmlawu
wzýwati nemáme.

347. Proč nemáme Swaté o gegich přjmlawu wzý-
wati?

„Geden,“ prý, „gest gen prostřednjš náš,
Ježš Kristus.“ (1. Tim. 2, 5.)

b) 348. Co učj katolická cirkew o obcowánj Swatých?

Katolická cirkew učj, že řřestané na učenj,
swátostech a smrti Kristowě, na službách, po-
žehnánjch a modlitbách cirkewnjch, a na záslu-
hách wěřjcich spoletný podsl berau, tať že mezi
sebau w úzkém spogenj řlogj, čti, obcowánj
magj.

349. Proč se to obcowánj gmenuge obcowánj Swatých?

Proto se gmenuge obcowánj to obcowánj
Swatých, poněwadž wšřicřni řřestané Swatými
býti magj a mnozj z nich Swatými giž gsau.

350. Kam se až wztahuge obcowánj Swatých?

Poněwadž pořadowě, na nichž wěřjci spo-
letný podsl berau, dussj se týřagj, dusse pať ne-
zemrau, neřončj se obcowánj Swatých s řiwor

tem wezdegssim, nýbrž wztahuje se na budautj život a potrwa sřz celau wěčnosť.

351. Které wěšcy obsahuje w sobě obcowánj Swatých?

Obcowánj Swatých obsahuje w sobě wšedcy wěšcy, kteřj se giž Swatými stali a neb Swatými se státi mohau.

352. Ade gsau ti, genž se giž Swatými stali?

Kteřj se giž Swatými stali, gsau w nebesjch.

353. Ade gsau ti, genž se Swatými státi mohau?

Kteřj se Swatými státi mohau, bydlj buď geššě na této zemi, nebo se w očistci řagj.

354. Komu náležj pař wláda nad nebem, očistcem a zemj?

Wláda nad nebem, očistcem a zemj náležj gednomu a tomu samému Bohu.

355. Kdo wypadl z obcowánj Swatých?

Z obcowánj Swatých wypadl newěrec, genž od cirkwe wylaučen gest, a neřagjcj w pešle pohřbený hřjssnjř.

356. Kolik mjst přigjmá na wěčnosti katolicřá cirkew?

Třj mjsta: nebe, očistec, pešlo.

357. Co gest pešlo?

Pešlo ge mjsto trestu, řdež budau zatracenci wěčně trápeni.

358. Kdo se dostane do pekla?

Do pekla dostane se ten, kterýž ve smrtelném hříchu umře.

359. Máli peklo svůj základ v písmě svatém?

Má; Kristus mluvil o místě muč, o ohni neuhasitelném, o čerwu neumravněném, o temnostech zevnitřních, kdež bude pláč a šřípení zubů. (Luř. 16, Mar. 9, Mt. 22.)

360. Co tomu říká rozum?

Rozum soudí, že zlé trestu zasluhuje, ale mnohý zlostně šťastně žije a v hřešení umře, aniž gašého trestu došel; takového potresce Bůh na věčnosti, a poněvadž v hřešení umřel, vůli tedy přewrácenau, ve zlém zarytau na věčnost přinesl, nedá se ani mysliti ani naprawenj vůle, ani wyzdwiženj trestu.

361. V gašém spogenj stoji věčj na zemi se zatracencem v pekle?

V žádném, gaš to příběh o Lazarowi a boháci ošvědčuge. „Nad to nadě wšedchno mezi námi propast weliká utworzena gest, stoji v písmě, aby ti, kteří chť, odsud k wám giti nemohli, ani od onud sem přigiti.“ (Luř. 16, 26.)

362. Co gest očistec?

Očistec gest místo, kdež dusse gen tresty na čas za své hříchy trpí, když se v životě tomto nedořagj.

363. Kdo se dostane do očišce?

Rozbřesseni Pajci, genž w milowánj Božim zemřeli dřjwe, nežli za swé hřjchy zadošt učinili.

364. Má-li očištec swúg základ w pšmě swatém?

Má; Kristus mluwj o gašémš žaláři na wěčnosti, z něhož není propusttění, došud se wšseden dluh nezaplatj (Mt. 18) — mluwj taš o hřjssjch proti Duchu sw., genž nebudau odpusttění ani w tomto, ani w budaucjm wěku. (Mt. 12.) A taš gest propusttění z gašéhos žaláře na wěčnosti; z pešla ne: tedy z očišce. Budau-li w budaucjm wěku hřjchowé odpusttění, (w nebi gsau bez hřjchů, a w pešle se nic wje neodpaussť): tehdy na wěčnosti odpusttění hřjchů gedině možné, w tom taš nazwaném Očišci. (srow. 1. Kor. 3, 12—15.)

365. Co tomu řjká rozum?

Rozum uznáwá, že lidé z wěššjho dju ani zúplna dobřj, ani zúplna zlj negsau, že tedy ani nebe, ani pešla nezastuhuj; magj na sobě hřjchy wšsadni, nemohau do nebe přigiti; ne magj na sobě hřjchy těžké, nemohau přigiti do pešla; ginašby Bůh sprawedliwý a miłosrdný nebyl. Kam tedy přigdau? Přigdau na tašowé mjesto, řdež se přiměřenými tresty z posšworn swých pro nebe očiššuj, — přigdau totiž do očišce.

366. W čem pozůstává to očistowánj?

O tom církev mlčí; a wšak duše očišcowy trpí již dosti, že od Boha lásky na čas odloučeny jsou.

367. W jakém spolení stojí věřící na zemi s dušemi w očisti?

Pamatujeme na ně, modlíme se za ně, obět oltářní za ně podáváme, na jejich aumysl milosrdné skutky konáme, zásluby své jim přivlastňujeme, a tím taťřba jejich dluhy splácíme, žádajíce Boha, aby jim odpustiti a k sobě je přigmauti ráčil. Duše očišcowy na nás též pamatují, a do nebe přisedše za nás se přimlouvati budou.

368. Dočaz se sv. písma, že za mrtvé se modlíti dobré a prospěšné jest?

Juda Machabegský poslal 12 tisíc drachem stříbra do Jeruzaléma, aby za padlé bogowníky obětováno bylo, a stojí tam: „Nebo swaté a spasitelné jest myšlení, za mrtvé se modlíti, aby od hříchů zproštěni byli.“ (2. Mkr. 12.)

369. Jak působí ta wšra, že mezi námi a dušemi w očisti obcowánj jest, na život lidský?

Welmi blaze, neboť nás má k tomu, aby chom se i toho neymenšího hřichu chránili, s poňáním neodpládali, svým milným i po smrti se odsluhowali a sami se konání svého nestrachovali: kdežto učení protestantské, že zá-

dná modlitba zemřelým neprospívá, proti zdraznému rozumu a citelnému srdci se zpauzj.

370. Co gest nebe?

Nebe gest neyblaženěgšj sídlo Swatých, kde se Bůh swým wěrným twářj w twář zgewuge a gegich neysladšj odplatau gest.

371. Kdo se dostane do nebe?

Kdo w milosti Božj umře, a kdo za spáchané hřichy buď w tomto, neb w onom životě dosti učinj.

372. W gačem spogenj stogj wěřcj ná zemi se swatými nebesšany?

My Swaté ctíme, my ge o gegich přjmluwu žádáme: — Swatj na proti tomu nás milugi a pobožné žádosti nasse Bohu přednášegj.

373. Proč máme Swaté ctiti?

Swaté máme ctiti, poněwadž na zemi ctnostně žili a na člowěčenstwj dobře si zaslaužili; Bůh ge milostmi naplňowal a po smrti ge w nebi oslawil; ano Bůh sám to poraučj. Bůh poraučj, angela strážce ctiti (Exod. 23, 21.), Swatj pať gsau gačo angelé, dj Kristus Ježš. (Mt. 22, 30.) Kdo mne ctj: uctjm gá geho, stogj w knihách starého zákona.

374. Na koho padá ta čest, kterauž Swatým wzdáwáme?

Na Boha samého, neboť Swatj toliho milosti Božj gsau, co gsau.

375. Kdo zasluhuje ze všech Swatých nejvíce naší pocty?

Panna Maria, poněvadž sám Bůh přede vším lidem jí přednost dal, a za matku Syna svého jí wyvolil a poněvadž se ona nejvznešenějšími ctnostmi ctihodnou učinila a nyní v nebi nade všechny Swaté oslavena jest.

376. Když Swaté ctíme, neřkaníme se jim?

Neřkaníme se jim; Bohu jen se řkaním on je náš Pán, pod ním jsme, od něho žijeme, doň svou vůli, naději a lásku skládáme, před ním své nicoty vědomí gsauce v prachu se řkujeme, genu se zcela na život i na smrt, na spasení i na odsauzení oddáváme. Před Swatými se jen řkujeme; pořlonu činíme.

377. Sluší-li, obrazy a ostatky Swatých ctiti?

Sluší; neboť obrazy Swatých, nám ty Swaté na mysl uvádějí, které představují; nábožnými city nás naplňují; k ctnosti nás pobuzují a nebeskou odměnu nám připomínají. Ostatky Swatých působí totéž. Mimo to gsauť pozůstalé částčky těl, v kterých duše čistá bydlela, v kterých Duch swatý dary svými posvěcovať, která Bůh slavně z mrtvých vzkřísí.

378. Mějí uctěti obrazy a ostatky Swatých proti swpisu?

Mějí; Bůh v psmě sw. rytiny z toho ohledu dělati zařazuje, aby se jim řdo řkaně.

381. Ale kterať mohau Swaté potreby a prosby nasse
zweďeti, negsauce wšewědaucj?

K tomu ani wšewědaucnosti nepotřebuj; tělesné záclony gsauce zbaweni zagisté wyššim, oswjceněgšim rozumem opatření gsau a Bůh gim stěžnosti nasse oznámiti může. Gaťo my w zrcadle ty věci spatřugeme; - genž gsau za hřbetem našim: tať Swatj na twář Božj swětlo věčné patřice ř poznánj toto přigiti mohau, co se wně nebe děge.

382. Gať Kristus Ježš ošwědcuge, že Swatj o nás
wědj?

Kristus Ježš prawj: „Tať bude radost před angely Božjmi nad gednjm hříšňjřem pořánj činjcjm.“ (Luk. 15.) A řdyž gsau Swatj gať angelowé Božj, tať tedy taťé wědj, řdyž hříšňjř činj pořánj.

383. Uterpj řřz wzywánj Swatých ugmu Kristowo
prostřednictwj?

Uterpj; neboť Swatj se nepřimlawagi, aby nám Bůh řřz gegich zásluby milostiw býti ráčil, nýbrž řřz zásluby Syna swěho, Krista Ježše. Prostřednictwj geho práwě tjm na wyššj stupeň se postawj, an bez zásluh Kristowých ani Swatj na Bohu nic wymoci nemohau.

384. Proč nás Katolická cirkew ř tomu wede, abychom
Swaté o gegich přjmluwu wzywali?

Proto, aby nás pořoře wycwičila, nehodnost našj na saměho Boha se obrátiti nám

připomínají. Kdo se ale toho hodným cítí, nebo církevní ohled uznati nechce, na samého Boha se obrátiti může.

385. Gať přisobí ta wjra na lidský život, že mezi námi a Swatými w nebi obcowánj gest?

Velmi blaze; má nás k tomu, abychom ge w gegich příkladném životě následowali a tjm se gegich přímluvy hodnými a gegich slávy účastnými stali.

386. W gaťem spogenj stogj mezi sebou věřící na zemi?

Gednu a tu samau wjru wyznávají, gedna a ta sama naděge ge blaží, tať se tedy lástau opravdowan, aučniliwau milowati magj; magj se pospolu vzděláwati a snášeti, magj si pospolu pomáhati a odpausšeti, gedn druhého wezdegši blaho rozmáhati a gedn druhého k věčnému blahu wěsti má; gať nám to prwnj křestané na sobě ukázali.

387. Čemu připodobňuje sw. Pawel obcowánj Swatých?

Kamenému stawenj, winnému kmenu, lidskému tělu. My věřící na zemi, w očistci, w nebi a Kristus Ježíš gedno tělo činíme; Kristus Ježíš gest geho hlawa, my pať geho rozličnj audowé; co prospjwá gednomu audu, prospjwá wšem.

388. A když wše shrneme, co o obcowánj Swatých řečeno, kdo má prawdu, katoljci čili protestanti?

Katoljci magj prawdu.

IX. O obyčejích o obřadech církevních.

a) 389. Zač pořádkaj protestanti obyčeje a obřady církevní?

Za věci pověrečné, a proto je zavrhují.

b) 390. A proč jich užívá katolická církev?

Proto, že ani proti rozumu, ani proti vůli Boží nejsau, alebrž s vzděláním našemu jich potřeba jest.

391. Coť přicházíme s poznáním pozemských věcí?

Dotýkáním se smyslů tělesných; neboť z těla a duše poznáváme, pauzi duchové nejsme.

392. Coť nabýváme poznáním nebeských věcí?

Těž widomým, zračným způsobem sřze zevnitřní znamení, jenž do naší mysli pravdy náboženské uvádějí a v našem srdci city nábožné vzbuzují.

393. Co proto nařídil Hospodin již v zákoně starém?

Nařídil, na každý způsob a s každau sláwau se služby Boží konati mají, přitom přemnoho obsluh ustanovil, nimiž dílo vykaupení našeho wyobraziti chtěl.

394. A co učinil w zákoně nowém Kristus Ježš?

Kristus negen starozákonných ceremonij zachováwal, nýbrž při swém spasitelském konání i jiné uvedl. Uchal se obřezati, nechal se pokřtiti, postu se podrobil, gídal welikonočnjho beránka, a na každé swátky šel do chrámu Jerusalemského; sám také kře se modlil, hlasu pozdríhowal, rukau swých na lidi wyládal, dítkám žehnal, w slawném průvodu do Jerusalema přigel, nohy swým apóstolům umyl atd. A proto užjwá cirkew katolická rozličných obyčegů a obřadů.

395. Geden z cirkewnjch obyčegů se gmenuge půst; co gest to postiti se?

Postiti se gest, w gístém čase od masitých pokrmů se zdržowati, nebo w gídle a w pitj ugmu si učiniti, a nebo obé spolu zachowáwati.

396. Proč uhládá katolická cirkew wěřcjm půst?

Katolická cirkew wěřcjm půst uhladagje,

1. chce nás w tom neytěžšjm umění, w zápření sebe wycwičiti;
2. dáwá nám příležitosti, Kristu swau lásku a wděčnost účinně osvědčiti;
3. dáwá nám prostředek, Bohu za swé hřichy zadostučiniti;
4. činí nás wolněgšj a způsobněgšj k ctnosti;

5. chce nás k následování Spasitele povzbuditi, který sám se postil a nás poučil, gať se postiti máme.

6. a že se w páteř postíme, to pro žalost nad utrpením Kristovým, a že Kristus Pán o apoštolých svých pravil, že se budou postiti, až jim ženich odňat bude; a to bylo na veliký páteř a bílou sobotu.

397. Gať se máme postiti?

Máme se nejen od poškvrny, nýbrž zároveň od hřesnění zdržovati; čas veselostem ugmутý máme w pobožnosti stráвити; peníze postem uspořené máme na milosrdné skutky obrátiti.

398. Proč svěť katolická církev věci a osoby?

Wěci svěť katolická církev k nábožnému užívání, osoby k duchovnímu řádu.

399. W katolických chrámech se světla a kadidlo pálejí, proč to?

Světlo wyznamenáwá wjtu, kteráž náš rozum osvěcuje, kadidlo ale pobožnost, kterauž w srdci svém rozněci máme.

400. Katoljci čelo své svěcenau wodau stropují a svěceným popelem posypují, proč to?

Svěcená voda připomíná obmytí na křtu sw. a čistotu srdce: popel ale smrt a poškvrny.

401. Katoljci jdau w procesi do pole a na paurní místa vycházegj, proč to?

Aby si úrody na Bohu wyprosili a w nábožnosti se rozhorlili.

402. Katolíci se swatým křížem žehnají, proč to?

Kladau se do ochrany Kristovy.

403. Katolické kněžstvo při službách Božích posvátnj raucha nosí, proč to?

K většimu oslawenj služeb Božích; an raucha posvátnj raucha královské gest; — mimo to starobylost cirkwe dořazuje a měnití se nedá, ředežto se frog každým rokem měnj.

404. Katolické kněžstvo se při službách Božích w gazyku latinském modlí, proč to?

Gazyk latinský gest ten neydhástogněšší; tjm že gest wšhec nezhlámý obět oltárnj se od nadužiwánj uchránj a gednota we wšseobecném cirkewnjm řizenj gednu i mluwu požaduje.

405. Ale snad se stává latinau w pobožnosti lidu ugma?

Toby alespoň protestanti nadmýtati neměli, an řázanj, kteréz hlawnj díl protestantských služeb Božích gest, i u nás w mateřském gazyku se přednáší, modlitby ale messnj w modlitebních knihách mile přeceštěny gsau, neb zpěwy messnjmi se wygadřugj.

406. Proč gsau obzvláštně s posluhowánjm swátosti tak hognj a rozličnj obřadowé spogeni?

Proto, aby 1. každá swátost w celé katolické cirkwi stegně se udělela.

2. aby přítomní s pobožností pohnuti byli,
3. aby přiglasitel viděl, jakých milostí Bůh mu udělí a
4. jakých povinností on bere na sebe.

407. Zasloužíte tedy katolická církev utrhaní protestantů, žeby obyčej a obřady její věci poměrně byly?

O né; u nás, jak to chce sv. Pavel, respekt se „pochopě a dle řádu děje.“ (1. Kor. 14, 40.)

408. A když vše sebečeme, co o obyčejích a o obřadech církevních řečeno bylo, kdo má pravdu, katolíci čili protestanti?

Katolíci mají pravdu.

Z á m ě r ě n ě .

409. Nuže, kterau církev uznáváš za pravau, katolickau čili protestantskou?

Katolickau církev uznávám za pravau.

410. Jaké má známky pravosti církev katolická?

Tyto čtyry: jest jedna, svatá, obecná, apoštolská.

411. Proč jest církev katolická jedna?

Wyznává jedno učení, přigímá jedny svátosti, a má jednu nevyšší viditelnou hlavu po celém světě.

412. Proč gest cjrřew katolicřá swatá ?

Zařladatel gegj, Kristus, gest swatý, učenj gest swaté, z wěřjcjch gegich se mnozj Swatými stali, a wssichni se Swatými státi mohau, an wssem ořwěcugjcjch a pořwěcugjcjch prostředřř hogně udjř.

413. Proč gest obe-ná čili, dle řečěho gazyřa, katolicřá ?

Wsseřřy lidi na daleřém, rozlehlém řwětě od počátku řwěho až do řřonánj času w sobě obsahuge, magjc celé čłowěčenřwj uwěřti ř Bohu; magjc býti we wřřech obcjcch po celém řwětě; proto wřře-oběřnā.

414. Proč gest apostolřá ?

Gest wzdělána od řw. apostolři a od těch i biskupowé přjmau poslaupnořřj pocházegj, genř gi zprawugj.

415. Aterau tedy cjrřew uznāwāř za neprawau ?

Každau ginau cjrřew, řterā nenj katolicřau.

416. Má-li pař protestantřřá cjrřew nadřěčené známřř prawořři ?

Nemā; gj nepatřř ani gednota, ani řwatořř, ani obecnořř, ani apostolřwj.

417. Proč nenj cjrřew protestantřřá gedna ?

Každý w nj učj a wěřj, co chce a gař chce; ginař učj, wěřj a řwátostmi posluhugj Luterāni, ginař Helweti; a poněwadř ani neywyřřř wi-

ditelné duchownj hlavy nemagi, na mnoho seft se rozpadli.

418. Proč není swatá ?

Reformátnjci Lutr a Kalwijn swatosti ne-
wynikali; učenj gegich o pádu, osprawedlněnj
a předzřizenj k swatosti nepomáhá; a nad to i
prostředky k swatosti wedaucj porušili a wy-
zdwihli.

419. Proč není obecná ?

Urwá teprw tré stoletj, wssude není a
wždy nebude; gafo před nj wypuflá facjřstw
wyhynula, dřiw neb pozděgi i ona wyhyne;
slaužit gen k třiběnj prawdy, ne pať k wycho-
wánj člowěčenstwa.

420. Proč není apostolská ?

Odpadla od staré cirkwe, kterauž apostolé
wzdělali, nastala teprw w 16. stoletj po apo-
stolich a gest od pastorů, superintendentů atd.
sprawována, genž w nepřetržené poslaupnosti
od apostolů nepocházegj. Nemá tedy cirkew
protestantská žádných známěf prawosti cirkwe
Kristowě.

421. Což z toho vychází, an cirkew protestantská žádných známěf prawosti do se nemá ?

Že cirkew protestantská cirkew prawá není,
že není cirkew žádná.

422. Kde budeš ty své spasení hledati a nalezneš také ?

W církvi Katolické; ona jest pravospasitelná a samospasitelná, neb jest gen geden Bůh, gedna wjra, a geden Přest.

423. W gačémto smyslu se nazývá Katolická církev samospasitelnou ?

Katolická církev, berauc dobrau wůli za skutek, i ginowěrcce za auda swého považuje, genž by z dobrého srdce do nj wstaupil, a hned se nawrátíl, gať mile by se o gegi pravosti přesvědčil; a pašli takowý bohobogně žiw jest, spasení gemu neupřrá.

424. Co si žádáš na Bohu ?

Aby mne Bůh w církvi Katolické až do smrti zachowati, a wšsecky odpadlce do nj nazpět uwéstí ráčil a stal se geden oměinoc, gaťo jest geden pastýř !

Č t ě ť i,

býti aubem katolické Cirkwe.

(Dle swatého Augustína.)

Bůh Otec gest půwodcem katolické Cirkwe, Bůh Syn gegim Wykupitelem, Bůh Duch swatý gegim poswětitelem; swatá Maria Panna gegi Brálow nau, Angelo wé gsau gegi strážnj, Swatj gegi přimluwčj, patriarchowé gegim Fmenem, proroci gegim swatoborem, apostolé gegim utwórzejm, Fněšj gegim hlasem, gábnowé gegimi hospodáři, podgábnové gegi služebnj, mučedlnjci gegi swědkowé, učitelowé gegi swěttlo, wyznáwači gegi podporou, řeholnjci gegi pomoc, panny gegi ozdoba, wěřjci gegi synowé a dcery; Přest gest gegi Polébřau, biřmowánj gegim posilnějm, swátost oltářnj gegim posřmem a nápojem, pořánj a poslednj pomazánj gegim léřářstwjm, swěcenj Fněššwa cirkewnj prawomocnostj, staw manželstý gegi střpnici; desátero přikázanj gegi hradbau, cirkewnj přikázanj gegim náspem, ewangelické rady gegim přjzďjm; tělo Páně gegim posřadem, neomylnost gegim znařem, Ewangelium gegim ruřogemstwjm; gědnota gegim středem, swátost gegim leřřem, obecnost gegim zrcadlem, swaté piřmo gegim důřkazem, řiwé učenj apostolské gegi pewnostj, obecné řněmy gegi wážnostj, prawda gegim

prawidlem, tichost gegim duchem, horliwost gegi pohnútšau, modlitba gegi zbranj, trpěliwost gegim wjtězstwim, wjra gegimi dweřmi, naděge gegim prospěchem, láska gegim dořonánim, Wykupitelowa milost gegim bohatstwim; čistota gegim řwětem, sprawedlnost gegi řrásau, opatrnost gegim ořem, stálost gegim ramenem, střidmost gegim tělem; sprawedliwj gsau gegi útěšau, hřichowé gsau gi ořawnost, hřisnjci ale předmětem gegi útrpnosti, pablaudilj a odsťěpenci gsau gi ř bolesti, žide gegi žiwj řwěďrowé na zemi; poučenj těchto wšřechněř gest neustálaw gegi modlitbau a úpěnim ř Bohu, gegi žádost gest, aby wěťcij w dobrém nepohnutelnj býli, ořlawenj Boží gest gegi tauhau, neyřwěťěgři Trogice gest předmětem gegi pořlony, uřřěřowaný Kristus gest gegi oběti, obřadowé gsau gegi ořrasau, země mjstem wyhnanstwim, řřjž gegim podilem, nebe poslednjim cilem gegim; poborřsenj gsau gegim sauženjm, pořánj gegim potěřsenjm, odpustřrowé gegi řřtědrotau, Ježíř Kristus gegim ženichem, geho přjtomnost gegi sláwau, den saudný gegim řorunowánjm; gegi zápas gest na zemi, utrpenj w očistci, ořlawenj w nebi! —

A což gá? — Gřem-li pař žiwým audem této Cjřkwe? a slaužjm-li pař gi ře cti? Gestli-že pař ano: blaze mi, neboť wěťřřho podjlu neznám.

O b s a h.

	Str.
ú v o d	1
I. Učenj o pramenech wjry	5
II. „ o stawu kněžstém, moci duchownj a wrchnostenstwj cirkewnjm	14
III. Učenj o pádu a wykaupenj člowěka	24
IV. „ o osprawedlněnj a poswěcenj nassem	32
V. „ o milosti Božj a o předzřizenj	38
VI. A) Učenj o swátostech wšibec	44
B) „ o swátostech, fteré protestanti přigjmagj	48
C) „ o swátostech, fteré protestanti zawrhugj	57
VII. Učenj o oběti nowozákonnj	87
VIII. „ o obcowánj Swatých	96
IX. „ o obyčegjch a obřadech cirkewnjch	107
Z á w j r ě k a	111
Štěstj, býti audem katolicě cirkwe	115

Gsem Fatoljř!

Gsem řřestian, wěrný Fatoljř,
A swatá cirkew má geřt máti :
J wyzdáwám Bohu řřest a djř,
Že synem gegjm smjm se žwáti.
Před celým swětem ř nj se žmám,
A ná gewo swau wjru dám.
Raděřně wyzdáwám Bohu djř,
Že gsem gá řřestian - Fatoljř!

Klamná ge swěta swohoda ;
Kdo rozřosse zde wyhledáwá,
Každá ho žmžje nehoda,
Swau pozdě šlepotu poznáwá :
Mne blaži prawda Boží gen,
A swětlo wjry mŭg geřt den ;
Ža swětlo wřey wyzdáwá djř
Ježířři Kristu - Fatoljř.

J buď má řřezřa drřnatá,
Wjm, že ge brána nebes ŭřřá ;
Mně není tagna prawda ta :
Že ceřřa rozřosse ge řřuřřá.
Na swětě marno pořřodlj,
W něm ty má duřře neprořřlj !
Čaulořřiw buď ři rozřořřnjř,
Čapřřá sebe — Fatoljř.

Ať pořřlopen gsem řauženjm,
Ronám bez bážně dále ceřřu ;
Že nebloudjm, žagistě wjm,
Na pauti řwé ř Božímu měřřtu.
Matičřa cirkew weđe mne
Po ceřřě řtále bezpečně.
Tě gá ani na ořřamžřř
Se nespuřřřjm ! — djř Fatoljř.

Má slova z Boha přived mŕ,
 A Bůh gen jediný neblaudj,
 Swět liceměrnau sláwu zná,
 Tať newěře mne nepřelaudj.
 Gá slova božské spasy mám.
 Těch za celý swět nežadám.
 Za slovo Boží vzdávám díť
 Poděčně wěrný - Katoljť.

Syn Boží cirkwi hlavu dal,
 By žřelť ř nj wěřej stále,
 A ř domu swému základ wzal
 Na vzdorné branám peřla stále.
 O sloup té stály podepřten
 W pokuřeni stogjm perrn;
 Ať žurj mocně peřelnjť,
 Tich bude státi - Katoljť.

Nrtwát we pismě litera
 Ať maudrost Božská w něm se řládá,
 Co řryge řnha wěřterá,
 Má učitelka mi wyřládáť!
 Mne swatým Duchem řřená
 Nemylná učj cirkew má.
 Za učeni to Bohu díť
 Pořorně řládá - Katoljť.

Co Ježířsem ge řgeweno,
 Apostoly co řwěřřowáno,
 Od Otců swatých učeno
 A podnes w cirkwi zachowáno:
 To slovo geř řrawidlo mé
 J heřlo wěřně wjtěžné;
 Tjm řlesne cirkwe odbognjť,
 Wjtěžřwji dořde - Katoljť.

Pán osvědčil své učení
 Před lidmi zárahy mnohými;
 Aposťolé myvolení
 Se stkvěli jeho znamením,
 A jeho církev, věčný dívo,
 Do dneška stojí na odív.
 Třtina se zmizá podrybní,
 Nezvislá stojí - Fatolj.

Proroctví Páně w círwi mé
 Se splnilo a plní stále:
 Strom z borčičného semene
 Sa a šíř dál a dále.
 Ny Kristus slib nepomine,
 Svět skoná, církev nebyne!
 Žeť proti mě sám pošlíně,
 Wždy obřogi s nj - Fatolj.

Pravé gest církve znamení,
 Je stálá gest a jednotná,
 W neobogetném učení
 Wždy gashá, mřečná, obřádná,
 Kde odpor gest a proměna,
 Tam blud smau šapu znamení.
 Gina-li už zákonně,
 Aen on pravý - Fatolj.

Tagemstwi Božích záslon,
 Před okem rozumu se mihá,
 Přeláží smyslům opone,
 Pých newěry své zdání stihá.
 Co Bůh zakrývá před zrakem,
 Mně není marným přizrakem;
 To grom w nebi okamžik,
 Pořorně věř - Fatolj.

Trogofobni ač gedem Bůh
 Trogice neyswětějši sluge.
 Otec i Syn i Swatý Duch,
 Mne stwořim, spasim, poswęcuge.
 J doufám w Boží zřizenj,
 Že dogdu swého spaseňj.
 „Buď Otci, Synu, Duchu dŕ!“
 Klaně se, wolá – Katolič.

Swatým se přizem znamenám,
 J před swětem se neostýchám;
 Tím se ku Kristu Pánu znám,
 A gestli umolen něčdy wzdýchám,
 Řku: Daufey, buďe má, neb wšě,
 Syn Boží snášet také přiz.
 „Žiw gest náš Bůh, náš sltownj!“
 Těšj se to přiz – Katolič.

Ta wjra, ktera wyznáwal
 Wjt, Prokop, Jwan, Wáclaw Pjžje,
 Jan, Cyril, Wogtěch bláškwal,
 Mne E sobě pášťau lásky wjše.
 Gať swatě žiwu Ldomila,
 J žiwot w Pánu skončila.
 Blahoslawn gest ošamžjč,
 W němž wplł pro Bůh – Katolič.

J gazyřů wšech i národů
 Bůh zástup má swých wywolenců,
 Kdo wyčte hogňau úrodu
 Té gedně matky porozenců?
 Rodička Swatých, cirkew má,
 J mne ku etnosti nabáda.
 „Buď Bohu chwála, čest a dŕ!“
 Radostně wolá – Katolič.

Pro Boha Přestán Prále ctj
 A w obci žiw ge z wůle Božj:
 J zná nebeské Prálowstwj
 A w cirkwi má obecné zbožj:
 Zásluhy Swatých bohaté,
 Modlitby, oběti swaté.
 We městě Božjm obecnjř
 J chud má pořad – Fatoljř.

Tři wěci gsau mi neydražšj.
 Tyť: wjra, naděge a láska;
 Ta trogi ctnost mne oblažj,
 Ta nawždy budiž moge částka!
 Komu ten udělen ge dar,
 Nepřigde na wěky na zmar. —
 „Ža milost Božj wzdáwám djř!“
 Roztaužen wolá – Fatoljř.

Milosti zářj znamenj
 Mi duha sedmerobarewná,
 W nj spatřugi slib spasenj,
 Má dusse w naděgi buď pewná!
 Milostj Bůh tě obdařj.
 Spasitel tebe nezmařj,
 W žiwota řaždý ořamžjř
 Utěchu mjwá – Fatoljř.

Swatý Přest winu shlazuje,
 Kterau po Adamu dědjme,
 A Přjžmo nás pošluge,
 Že w bogi s hřichem wjtězjme.
 We swátosti swé uchowán,
 Blijžj se ř nám sám Kristus Pán.
 „Ža chléb nebeský Bohu djř!“
 Oblažen wolá – Fatoljř.

Než mi ten požrm Pněz podá,
 Chléb slowem Páně požehnává :
 Gať od samého půwoda
 Ten řád se w cirkwi zachowává.
 Pněz mŭg ge řádně poswěcen;
 Přigsmám swátost bezpečen!
 Gledě k oltáři: „Bohu dž!“
 Zwolává wraucj – Fatolj.

Když obět smjrnau Pněz řoná,
 Gledjm na neyswětěgšj stánek,
 Kde dle nowého zákona
 Se obětuge sám beránek,
 Beránek Boží, který tich
 Na řřiži pně šňal swěta hřich.
 Za obět wěčnau Bohu dž
 We chrámu vzdává – Fatolj.

Ku správě Boží přistaupiw
 Zgemit swŭg hřich se neostýchá,
 A pohnut w mysli, gaťý diw,
 Že k nebesŭm taužebně wzdychá;
 Nlewýslowné potěšsenj
 Poswatné gest rozhřessenj.
 Kagicj vzdává Bohu dž:
 Gsem w lŭně cirkwe – Fatolj!

Řád podwolj se počutě,
 Ochotně řoná smjrný řutek,
 Odpustky přigme pohnutě,
 Genž mařj trest i tesřný smutek.
 A hřissnj-li se napravj?
 Kdo radost geho wyprawj?
 „Ža očistěnj Bohu dž!“
 Radostj plésá – Fatolj.

Pozemské gen tělo hyne:
 Dedh Boží dusse neumjrá.
 Očistec-li mne nemine,
 Utěchu poskyťá mi wjra;
 Má církev s láskou newáhá,
 Obětmi dusem pomáhá.
 Přijímá prosby slitownjř:
 Důvěrně dává - řatoljř.

Tělo ge přehřá nádoba,
 A smrti bázeň duffi saužj:
 Uchmátjli mne choroba,
 Kněz Páně lékem mi poslaužj,
 Potěšj apóstolowo
 W testnostech nemoci slowo.
 „Tělo i dusse má swěg lje!“
 Nemocen wolá - řatoljř.

Nerozpogný manželský staw
 Kněz požehnává, gať Bůh welj,
 By zasnaubenci střehli mraw
 A požehnánj s nebe měli.
 By fůr se množil andělský,
 Bůh posvětil staw manželský.
 „Staw ge mŕg swěcen, Bohu djř!“
 Zapléšá manžel - řatoljř.

Utěchu Páně řřestan zná;
 Gho geho lehké, břjmě sladké;
 Wěrnému sluhu pomáhá
 A činj cesty drasné hladké.
 J mne pomůže Kristus Pán,
 Gen gemu zůstanu poddán.
 Otroč ge hřjssnjř, swobodnjř:
 Wěrný a ctnostný - řatoljř.

Mŕg zákon, zni mi cirkwe hlas :
 „Nade wſſe milug Boha ſwého,
 A žiwé wjry na důkaz
 Gen dobře čiň, warug ſe zlého!
 Mŕlŕg bližniho ſwého též:“ —
 Bůh welj: „Cirkew poſlechneš!“
 Necht poſmŕwá ſe bezbožniſſ,
 Glas cirkwe ſlyſſi — Katoliſſ.

Modlj ſe k Otci na nebi,
 Eti gméno, wůli, den i geho,
 Za dneſſnj den ho welebj,
 I že ho zbawil hřichu zlého.
 Ni w pokuſſenj nekleſá,
 Otemřená zřj nebefa.
 Mſty nezná Kriſtůw uředniſſ,
 Odpauſſti křiwdu — Katoliſſ.

Wždy tělo s duchem boguge,
 Wůli k zlému nabádá;
 Swět k rozkoſſem powzbuzuge
 A duſſem zřázu ďábel žádá;
 Poſtem ſe křeſtan zapjrá,
 Žádosti hřjſſné odpjrá.
 Buď břicha ſluhau rozkoſſniſſ;
 Půſt zachowáwá — Katoliſſ.

Sám Ježíš na ſwětě chud byl,
 Králowſtwj Boží chudým řázał,
 Laſſaw ſe k chudým progewil.
 A almužně možněgſſjch zawázal,
 Co neymenſſjmu učinjš,
 Mně dáš, ohláſil Pán Ježíš.
 Poſkytne chléb, ſſat, byt a iſſ
 Chudſſjmu bratru — Katoliſſ.

Kdo wywolilo staw panický,
 Po swěta marnostech netauži
 A žiwot weda andělský
 Gen Bohu a blížnjmu slauži:
 Těš ten se cirkwe zdárný syn;
 Dědictwój twé gest Hospodin!
 Rad Kristowých následownjř
 Má s Pánem djł, wj - Fatoljř.

Cwičena w Kristowě škole
 A rady geho pamětljwa,
 Žřidila cirkem řehole,
 O spásu swých wždy přebedljaw;
 Když ossetřuge nemocných,
 Neb učj chudě chudý mnich,
 Pobožný, ctnostný řeholnjř,
 Má zásluhu, wj - Fatoljř.

Milostj Boží wásshj rog
 Přemohltj zapřehnjm se Swatj,
 Špončiwšř na zemi swatig bog,
 Do sláwy nebesře gsau wzati.
 Za gegich pšigdu přjhladem;
 Ochraň mne Bůh před cupadem!
 Milostiw buď mi slitownjř! —
 O milostj prořj - Fatoljř.

Než láska Swatých nezhyne,
 Za hrobem w nebi trwá wěčně;
 Přjmluwa gegich nemine,
 S cirkwój ge wzywám pospolečně.
 Swých Swatých Bůh neoslyřj
 A prosby lásky wyslyřj.
 Pořorný Páně služebnjř,
 Wěřj a ďaufa - Fatoljř.

Nade wisse Swaté welebny
 Božsbo Syna sladkau Matku;
 Gaß w Ráni Galilejské, wim,
 Že prosj za nás w nedostatku.
 „Pro lásku k Matce, Ježíši,
 Rádjich nás neoplyšj!“
 Modlj se lid i obětnj,
 A Pannu wzywá - Katolj.

Ostatky Swatých cirkew cti,
 Swatého Ducha byly chrámy;
 Za nimi gjt nás pobjzj,
 Žiwoty gegich čini známy,
 Sich obrazy wětjcm glau
 A podobné čnosti pohnutkau,
 Na ně popatřw, w ofamžj,
 Se w duchu pohne - Katolj.

Žiwly swětjwá cirkew má;
 By pobnula mým srdcem swisse,
 Z kněh swatých slowa zariwá;
 Popelam, wodau, ohněm piše,
 Zanjmá zrať mŕg i mŕg sluch,
 By prawdy krásu pozná duch.
 Slovo stělesnj oběadnj,
 Smyslem se učj - Katolj.

Po rozkossich a pohladech
 Na zemi má duše netaujís
 A nebi mŕg anděl nosj wydech,
 Když mne chudebo péče sauzj.
 W nebi mŕg zjst Pán uchystá;
 Marná ge wássen nečistá;
 „Ža wěčnosť nedám ofamžj!“
 W pokušenjch tj - Katolj.

Na zemi putuge žlowěš
 A předce nedochází cíle;
 Až pautníka se Pontj wěš,
 Nastává gemu nowá chwile.
 Na wěčnost Pán náš předešel
 A brány gegi otewřel.
 Znage se býti smředlnjš,
 Pauš dořonáwá - Fatoljš.

A než posléze umírá,
 Se swými laškawě se lauč,
 Pořogně w hrob se ubírá,
 A Bóhu dussi swau porauč.
 Přisný ho saudce nelečá,
 On, církwí smjřen, saud čečá.
 A tam se Kristůw služebnjš
 Ohláši hned: - Gsem Fatoljš.

A hrůzy den až nastane,
 Den saudný po řonání swěta,
 Že hrobu tělo powstane,
 Po neschetném bude weta.
 Na hrjssné — řály padagi,
 Propasti peřla žiwagi.
 Ach, zaufá w bídě bezbožnjš:
 W Ježíše daufá - Fatoljš.

Přeblažen, komu zazní hlas
 Na oblacích zgewného Pána:
 „Ta řisse, řdež newládne řab,
 Od Otce swětěl wám gest dána;
 Mne wy gste w chudých řiwili,
 Pořlady u mne řložili.“
 Na blažený ten ořamžjš
 Těřš se řřestán - Fatoljš.

Nebeští říše podoba .

Zde na zemi gest mi chrám Páně,
Kříž geho prst i ozdoba

A nebi mi láže cestu s báně.
Posvátné vnitřnj nádoby,
Mé duši rozkoš působj.

Na bídu světa w okamžik
Zde zapomíná - Fatoljě.

Zde se gewj nebeský dwřir,

Syn Boží na swátosti trůně;
Andělský: Swatý! zpřswá křir,
Modlitby wzbůru pne se wůně;

Bohu se flanj lid a kňěz,

Duši zajmá sladký ples;

„Máš Jesu, tys náš prostřednj!“
Zapléšá w duchu - Fatoljě.

Dey, Pane, swětlo prawdy twé,

Ať wšestky oswěcuge lidi!

Ať poznaji twau cestu zde,

A sláwu twau na nebi widj!

Twá wěčná prawda neřlamná —

Má wjra — ta swět přemáhá!

Twáš, Pane, gá gsem učednjě,

Wždy znám se býti - Fatoljě!

1

We swém králowstwí na nebi

Dey, Pane, byt twé cirkwe synu,

Kde Tebe Swatj welebí.

Dey, ať we bauři nezahynu!

Loď přeweze mne Petrowa,

Pravice twá mne zachowá!

Ježíši, buď mi slitownjě!

Skonáwage dž - Fatoljě

